БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СССР

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 278 (17.560). • 4 декабрь 1979 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажарганликлари учун қуйидаги районлар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар:

Шўрчи райони — район партия комитетининг биринчи секретари ўрток Умаров, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Бегматов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Сулаймонова, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Бекмуродов, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш-техника таъминоти ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ Оқбергенов, район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Датчук;

Сариосиё райони — район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Менглиев, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Номозов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Аҳмедов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Аҳмедов, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш-техника таъминоти ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ Карандашов, район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Иброҳимов;

Бувайда райони — район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ҳайдаров, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Раҳимов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Абдуллаев, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Абдуллаев, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш-техника таъминоти ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ Қулматова, район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Эргашев.

ЯНГИ ЗАФАРЛАР САРИ

Совет мамлакати беш йилликнинг тўртинчи йилини тугалламоқда ва унинг бешинчи, якунловчи йилига қадам қўйишга ҳозирлик кўрмоқда. Бу йил навбатдаги, ўн биринчи беш йиллик учун негиз бўлади, КПСС XXVI съездига актив тайёргарлик кўриладиган йил бўлади.

Беш йиллик бошлангандан бери ўтган давр халқимизнинг саботли бунёдкорлик меҳнати билан нишонланди. Совет кишилари коммунистлар партияси раҳбарлигида КПСС XXV съезди қарорларини бажариш учун кунт билан ишладилар, жўшқин, мазмундор ҳаёт кечирдилар ва кечирмоқдалар. Уларнинг ўз кучларига ишончи комил, ички сиёсатда ҳам ташқи сиёсатда ҳам партия ленинча тўғри йўлдан бораётганига улар ғоят аминдирлар. Бу йўл — Ватан иқтисодий ва маънавий бойлигини янада ошириш, унинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш йўлидир; совет кишиларининг фаровонлигини ошириш йўлидир; Ер юзида халқларнинг тинчлиги, ҳамкорлиги йўлидир.

КПСС Марказий Комитетининг куни кеча бўлиб ўтган Пленуми ва ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси бунинг яққол далили бўла олади. Шу Пленум ва сессияда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги Давлат плани ҳамда Давлат бюджети лойиҳалари муҳокама этилиб, тегишли қарорлар, қонунлар қабул қилинди.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев катта ва ёрқин нутқ сўзлади.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқида экономикамиз, беш йилликнинг тўрт йили якунлари ва унинг якунловчи йилидаги планлар чуқур, атрофлича таҳлил этилди. Яқин вақт ичида ва келгусида ҳал этиладиган вазифалар қўйилди, камчиликлар, танг жойлар очиб ташланди, уларни бартараф этиш йўллари, партия билан халқ олдида турган вазифаларни ҳал этиш воситалари кўрсатиб берилди.

Советлар мамлакати беш йиллик бошлангандан бери КПСС XXV съезди қарорларини бажара бориб, халқ хўжалигини ривожлантиришда, меҳнаткашларнинг фаровонлигини янада юксалтиришда, мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда анчагина олға силжиди.

Миллий даромаднинг ўсиши экономика юксалишининг умумлашма кўрсаткичи экани маълум. Тўрт йил мобайнида миллий даромад тўққизинчи беш йилликнинг шу даврига нисбатан 16,2 процент ёки 323 миллиард сўмлик миқдорда кўпаяди. Халқ хўжалигининг негизини ташкил этувчи асосий ишлаб чиқариш фондлари шу йилнинг охирига бориб, бир триллион сўмликдан ошади, бу фондларнинг қарийб учдан бир қисми янгиланади. Қурилишимиз миқёслари ғоят катта капитал маблағлар 500 миллиард сўмдан ошади. Мингга яқин йирик корхона қурилди, улар орасида Саян-Шушенск ГЭСи, КамАЗ, «Атоммаш» сингари азим индустрия корхоналари бор. БАМда 1.500 километрдан кўпроқ из ётқизилди.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси кенгайтирилмоқда ва янгиланмоқда. Тўрт йил мобайнида меҳнатнинг машина билан таъминланиши 40 процент ортади. Қишлоқ хўжалиги 1,5 миллионта трактор, 426 мингта дон комбайни ва кўп миқдорда бошқа машина-механизмлар, 317 миллион тонна ўғит олди. Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти тўрт йил ичида 40 миллиард сўмликдан зиёд кўпаяди. Шу давр ичида доннинг ўртача йиллик ялпи ҳосили 209 миллион тоннага етди ёки тўққизинчи беш йилликдагидан қарийб 27 миллион тонна кўпайди. Бу йил об-ҳаво шароитлари ҳаддан ташқари оғир келишига қарамай 179 миллион тонна дон олинди.

Хўжалик қурилишидаги муваффақиятлар асосида халқнинг моддий ва маданий турмуш даражаси ошди. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар тўрт йил мобайнида 13 процентдан зиёд ортади, чакана товар обороти таққослама нархларда 18 процент, маиший хизмат ҳажми учдан бир ҳисса кўпаяди. 423 миллион квадрат метр уй-жой бинолари, кўпдан-кўп болалар боғчалари, мактаблар, касалхоналар, маданият муассасалари қурилди.

Хуллас, партия XXIV ва XXV съездлари белгилаб берган иқтисодий ва социал сиёсатни рўёбга чиқаришда катта иш қилинди.

«Муваффақиятлар яққол кўриниб турибди, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев. — Бу муваффақиятлар оз эмас. Ана шу муваффақиятларни биз 1980 йилги халқ хўжалик вазифаларини ҳал этиш учун, коммунизмнинг моддий-техника базасини бунёд этиш йўлида дадил олға босиш учун яхши негиз деб биламиз».

Аммо бу гаплар иш якунларидан тўла-тўкис мамнун бўлиш мумкин, деган маънони билдирмайди. Халқ хўжалигининг баъзи бир соҳаларида аҳвол мураккаблигича турибди. 1980 йилги топшириқлар бир қанча позициялар бўйича беш йил учун белгиланганидан камроқ. Мана шу камчиликлар ва танг жойларнинг бош сабаби шундан иборатки, деб уқтирди ўртоқ Л. И. Брежнев, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини янада ошириш соҳасида планда белгиланганидек олға силжишга муваффақ бўлинмади. Бир қанча министрликлар ва идоралар инерция кучини енгиб ўтиб, бутун ишни сифат томонига, меҳнат унумдорлигини ошириш, энг яхши пировард натижаларга эришиш томонига буриб юборишни охирига етказа олмадилар. Бу натижалар — бизнинг имкониятларимиздан камроқдир.

Ёқилғи-хом ашё базасини, энергетика, металлургия, машинасозлик, химия саноатини, бошқа саноат тармоқларини янада ривожлантириш ишлари сабот билан ўтказилмоғи лозим,—дейилади КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорида. — Темир йўл ва транспортнинг бошқа турлари ишини яхшилаш учун резерв ва имкониятлардан имкони борича кўпроқ фойдаланилсин; асосий ишлаб чиқариш фондлари самарасини оширмоқ, меҳнат, хом ашё, ёқилғи-энергетика ва молия ресурсларидан оқилона ва тежаб-тергаб фойдаланилсин.

Юқори сифатли озиқ-овқат маҳсулотларининг хилма-хил турларини етарли миқдорда ишлаб чиқариш, меҳнаткашларни шу маҳсулотлар билан узлуксиз таъминлаш— партиянинг халқ фаровонлигини юксалтириш йўли ўртага қўяётган энг муҳим вазифаларининг биридир. Озиқ-овқат, гўшт-сут ва енгил саноат ишини, савдо-сотиқни яхшилаш керак. Табиийки, қишлоқ хўжалигини ривожлантирмай туриб, бу вазифани ҳал этиб бўлмайди. Партия бундан буён ҳам қишлоқ хўжалигига катта маблағ сарфлай беради. «Айни вақтда, — деб уқтирди ўртоқ Л. И. Брежнев, — биз маблағ ва техникадан оқилона фойдаланиш учун, қишлоқдаги моддий-техника базасининг мустаҳкамланиши мамлакатнинг озиқ-овқат таъминоти даражасига янада сезиларли таъсир ўтказиши учун талабчанликни оширишга ҳақлимиз, талабчанликни оширишимиз керак». Шу мақсадда аввало дала ҳосилдорлиги ва чорвачилик маҳсулдорлиги ўсишини таъминлаш зарур. Пленум чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказишга, чорва туёғи камайишига йўл қўймасликка, кўкламги дала ишларига яхши тайёргарлик кўришга, 1980 йилги давлат планларини тўла ва ошириб бажаришга чақирди.

Капитал қурилишдаги ишларнинг аҳволига алоҳида эътибор бериш лозим. Капитал маблағ самарадорлигини ошириш, янги бошланадиган қурилишлар сонини қисқартириш, бутун куч ва маблағни ишга тушириладиган объектларга, шунингдек ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантиришга жамлаш, қурилиш сифатини яхшилаш лозим.

Олға томон қилаётган ҳаракатимизнинг имкониятлари, резервлари жуда катта. Аммо бу имконият ва резервлардан фойдаланиш учун том маънода бошқарув савиясини ошириш зарур, деди Л. И. Брежнев. Ёзда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети планлаштиришни ва бутун хўжалик механизмини яхшилаш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу механизмни қайта қуриш, уни такомиллаштириш катта хўжалик-сиёсий вазифадир. Белгиланган тадбирларнинг бажарилишини доимо сезгирлик билан контроль қилиб туриш керак.

Планлаштириш ва бошқаришда марказлаштирилган негизни бундан буён ҳам мустаҳкамлаш муҳимдир. Шу билан бирга сиёсатда ҳам, экономикада ҳам бизга қуйидан бўладиган ташаббус учун кенг уфқ очиб берадиган демократик централизм кераклигини унутиш ярамайди. «Бу талаб, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев, — бизнинг дунёқарашимиздангина эмас, шу билан бирга иқтисодий заруратдан ҳам келиб чиқади. Қуйидан бўладиган ташаббус — иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришда ҳеч нарса билан алмаштириб бўлмайдиган негизимиздир».

Партиянинг принципиал йўл-йўриқлари асосида иш услуби ва методларини такомиллаштириш, меҳнат ва план интизомини мустаҳкамлаш, топшириқлар ва қабул этилган қарорларнинг бажарилиши устидан контролликни кучайтириш, қаттиқлаштириш, хўжасизлик, белгиланган план ва нормаларни бузиш ҳолларига нисбатан оператив равишда қаттиқ чора кўриш — барча партия ва хўжалик органларининг, барча раҳбарларнинг бурчидир. Топширилган иш учун ҳар бир кишининг, айниқса, раҳбар ходимнинг шахсий масъулиятини ошириш, омилкорлик билан пухта ўйланган кадрлар сиёсатини ўтказиш, ижодий фикрлайдиган серғайрат, ташаббускор кишиларни дадиллик билан кўтариб қўйиш ва ишни уддаламаётган кишиларни алмаштириш зарур.

Янги беш йилликда бошқарувни такомиллаштириш юзасидан муҳим тадбирларни амалга ошириш — экономика структураси ва пропорцияларида катта-катта ўзгаришларни таъминлаш, таркиб топган тармоқ ва территориал алоқаларни яхшилаш, камроқ чиқим қилиб энг кўп ва тез самара олиш мумкин бўлган бўғинларни аниқлаш лозим. Бу ўринда ўн биринчи беш йиллик планини пухта тайёрлаши лозим бўлган Госпланнинг роли, айниқса, катта.

Янги беш йилликнинг принципиал негизи равшан. «Бу негиз халқ фаровонлигини изчиллик билан оширишдан иборат, — деб уқтирди Л. И. Брежнев. — Партиянинг самарадорлик ва сифатни ошириш йўлини икки ҳисса, уч ҳисса зўр ғайрат билан турмушга татбиқ этиш зарур. Бундан бошқа йўл йўқ, зотан, бу йўл ўн биринчи беш йилликда муттасил ўтказилиши керак».

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги Давлат плани ва СССР Давлат бюджети СССР Олий Советининг сессиясида якдиллик билан тасдиқланди ва шу тариқа қонун бўлиб қолди.

1980 йилги план КПСС XXV съезди қарорларини, ўнинчи беш йиллик топшириқларини бажаришда муҳим бўғиндир. Бу план экономикани ва унинг самарадорлигини янада ўстиришни, саноат ва қишлоқ хўжалигини муттасил ривожлантиришни, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашни, ташқи иқтисодий алоқаларни кучайтиришни кўзда тутади. Планда баён этилган катта социал программа халқ фаровонлигини изчиллик билан юксалтиришни, фан ва маданиятни, маориф ва соғлиқни сақлашни, маиший хизмат ва социал таъминотни ривожлантиришни назарда тутади. Мана шуларнинг ҳаммаси партия билан давлатнинг меҳнат аҳли тўғрисидаги, унинг ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондириш ҳақидаги ғамхўрлигининг янги ифодасидир.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ижтимоий ишлаб чиқаришни узлуксиз ва пропорционал ривожлантиришни таъминлаш, халқ хўжалигининг ҳамма бўғинларидаги иш самарадорлиги ва сифатини ошириш зарурлигини таъкидлади. Меҳнат унумдорлигини оширишга, ишлаб чиқаришни интенсивлашни фан-техника тараққиёти асосида жадаллаштиришга, экономикани планлаштириш ва бошқаришни такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилиши лозим. Мана шу ва бошқа муҳим вазифаларнинг ҳал этилишида партия олимларининг, барча илмий муассасаларнинг амалий ёрдамига умид қилади.

Планни бажариш учун омманинг меҳнат ғайратини кучайтириш, социалистик мусобақани янада кенг авж олдириш, уни сифат кўрсаткичларига йўналтириш, меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам берувчи илғор тажрибани ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва оммалаштириш лозим. Халқ мулкини эҳтиёт қилиб асраш, резервлардан оқилона фойдаланиш, уюшқоқлик ва интизомни мустаҳкамлаш керак. Ҳозирги пайтда ташкилий, оммавий-сиёсий, мафкуравий ишнинг асосий йўналишлари мана шундан иборат.

СССР Олий Советининг сессияси халқ контроли, Олий суд тўғрисида, СССР Прокуратураси, СССРда Давлат арбитражи ҳақида, адвокатура тўғрисида қонунлар қабул қилди. Бу қонунлар ССР Иттифоқи Конституциясининг қоидаларини конкретлаштиради ва ривожлантиради, қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга кўмаклашади. Энди партия органларининг, коммунистларнинг бурчи бу қонунларнинг мазмунини, чуқур демократизмини тушунтириб беришдан, энг муҳими эса — шу қонунларнинг оғишмай ижро этилишига актив ёрдам беришдан, оммани андаккина қонун бузишларга қарши, совет социалистик ҳуқуқ-тартиботидан четга чиқишларга қарши курашга отлантиришдан иборат. Қонунларнинг қатъий, сўзсиз бажарилиши — бутун хўжалик механизми муваффақиятли ишлашининг зарур шартидир.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг ва СССР Олий Советининг сессиясининг қарорларини ҳар бир коллективга, ҳар бир совет кишисига, ҳар бир коммунистга етказиш, улар мана шу қарорларнинг амалга оширилиши учун конкрет нима ишларни қайси муддатда қилишлари кераклигини аниқ белгилаб бериш — энг муҳим вазифадир. Ишни омилкорлик билан пухта ташкил этиб, ҳамма жойда самарали меҳнат қилиш учун қулай шароитларни яратиб, шу тариқа ҳамма коллективларнинг давлат планлари ва социалистик мажбуриятларни тўла ва ошириб бажаришларини таъминлаш керак. Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари халқ меҳнати ва курашининг улуғворлигини чуқур, яққол, тушунарли тарзда кўрсатиб беришлари, ижодий ташаббусларни, илғор методларни актив қўллаб-қувватлашлари, камчиликларни қаттиқ танқид қилишлари ва уларнинг тузатилишига кўмаклашишлари лозим.

Совет кишилари КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми ва СССР Олий Советининг сессияси қарорларини, партиянинг ички ва ташқи сиёсатини, КПСС Марказий Комитетининг, Марказий Комитет Сиёсий бюросининг, Марказий Комитет Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг фаолиятини астойдил маъқулламоқдалар. Ленин партияси теварагида жипслашган совет кишилари В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб равишда кутиб оладилар, беш йилликнинг якунловчи йили — 1980 йилни коммунистик қурилишда янги муваффақиятлар билан нишонлайдилар.

(«ПРАВДА» газетасининг 2 декабрдаги бош мақоласи).

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ, ШУДГОР ҚИЛ

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ. Ильич райони деҳқонлари бу йил пахтадан мисли кўрилмаган улкан хирмон кўтаришди. Бу ерда 66 минг 500 тоннадан зиёд пахта тайёрланиб, зиммага олинган оширилган социалистик мажбурият ҳам шараф билан бажарилди. Шу кунларда район хўжаликларида келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин тайёрланмоқда. Жумладан, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини 150 процентдан ошириб бажарган Узоқов номли совхозда экин майдонларини шудгорлаш қизғин давом эттирилаётир. Бу ерда шудгорлаш олдидан кўргазмали семинар бўлиб ўтди. Унда райондаги қатор хўжаликларнинг уста пахтакорлари, хўжалик раҳбарлари иштирок этдилар.

Узоқов номли совхоз далаларида ҳозирда 16 та ҳайдов трактори зўр унум билан ишлатилмоқда. Ҳар бири билан кунига 8—10 гектардан ер ҳайдалаётир. Хўжалик меҳнаткашлари шудгорлашни 10 декабргача тамомлашга қарор қилишди. Суратда; (чапдан) Узоқов номли совхоз директори Неъмат Эрназаров, 2-бўлим бошқарувчиси Синдор Ниёзов ҳамда шу райондаги «Правда» совхози машъал бўлим бошқарувчиси, кўргазмали семинар қатнашчиси Эгамберди Ботиров ўртоқлар шудгорлаш сифати ҳақида маслаҳатлашишмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ҲОСИЛНИ СЎНГГИ ЧАНОҒИГАЧА ЙИҒИШТИРИБ ОЛАЙЛИК!

ОЛТИН ҚЎЛЛАР ЖАСОРАТИ

Республика матбуот маркази хабар қилади:

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР! БУ ЙИЛГИ ОБ-ҲАВО ҚИЙИНЧИЛИКЛАРИГА ҚАРАМАЙ ЕТИШТИРИЛГАН ПАХТА ҲОСИЛИНИНГ БИРОР МИСҚОЛИНИ ҲАМ ЕРДА ҚОЛДИРМАЙ ТЕРИБ ОЛАЙЛИК! ДАЛАЛАРДА КУЗГИ-ҚИШКИ ТАДБИРЛАРНИ ЭНГ ҚУЛАЙ МУДДАТЛАРДА ЎТКАЗИБ, БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ ҲОСИЛИ УЧУН МУСТАҲКАМ ЗАМИН ЯРАТАЙЛИК! ПАХТАСИ ТЕРИБ ОЛИНГАН МАЙДОНЛАРНИ ПЕШМА-ПЕШ ҒЎЗАПОЯДАН ТОЗАЛАБ, ШУДГОРЛАШГА КИРИШАЙЛИК! АРИҚ ВА ЗОВУРЛАРНИ ТОЗАЛАБ ҚЎЯЙЛИК!

ФИДОКОРЛИК НАМУНАСИ

Самарқанд, Фарғона, Наманган ва Андижон области пахтазорларида айни кунларда юксак ташкилотчилик, фидокорлик намуналари кўрсатилмоқда. Ёғингарчиликка қарамай, бу областларда пахта йиғим-терими давом этаётир.

БУВАЙДА РАЙОНИ МАРРАДА

Фарғона областининг Бувайда райони меҳнат аҳли пахта тайёрлаш плани бажарилганлиги ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекди. Давлатга 41 минг тонна «оқ олтин» топширилди. Машиналар ёрдамида 19 минг тонна пахта терилди. Джерзинский номли, «Ленинобод», «Октябрь», Киров номли, К. Маркс номли совхозлар пахта йиғим-терими даврида айниқса зўр натижаларга эришдилар. Райондаги 130 бригада планни ошириб бажарди. 25 бригада эса ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил олди.

Ўз имкониятларини ҳисоблаб чиққан район деҳқонлари яна 4 минг тонна пахта топширишга сўз бердилар.

ҲАР ГЕКТАР ЕРДАН 51 ЦЕНТНЕРДАН

Пахтачи районидаги К. Маркс номли колхоз пахтакорлари социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Она-Ватанга 9250 тонна пахта топширилиб, ҳар гектар ердан 51 центнердан ҳосил олинди. 20 бригададан 15 таси 50 — 55 центнерлик юксак маррани эгаллади. Хўжалик меҳнаткашлари қўшимча 180 тонна пахта тайёрлашга қарор қилишди.

УЧ ХЎЖАЛИК РАПОРТИ

Самарқанд областида яна уч хўжалик маррага етди: Иштихон районидаги Ленин номли ва Фрунзе номли колхозлар, Пайариқ районидаги «Ленинград» колхози планни бажарди. Бу уч хўжалик умумий миқдорда давлатга 10,3 минг тоннадан кўп пахта топширди. Мажбурият ҳисобига улар яна 1,5 минг тонна пахта тайёрлашмоқчи.

ДЕПУТАТ БОШЛИҚ КОЛХОЗ ҒАЛАБАСИ

Балиқчи районидаги «Правда» колхози йиллик планни бажарди. Бу хўжаликка Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Хайрихон Эргашева бошчилик қилади. Давлатга 2708 тонна «оқ олтин» топширилиб, ҳосилдорлик 33 центнерга етди.

ҚЎШИМЧА МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

Чуст районидаги «1 Май» колхози мирishкорлари пахта тайёрлов пунктларига 3 минг тоннага яқин «оқ олтин» топширишди. Ҳосилдорлик гектар бошига 34 центнерга етди. Хўжалик аъзолари бу кўрсаткични 37 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

УЮШҚОҚЛИК САМАРАСИ

ЯНГИЙЎЛ. («Совет Ўзбекистони» махсус мухбири). Уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов номли колхоз заршунослари КПСС XXV съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль ва ноябрь Пленумлари қарорларини изчиллик билан ҳаётга татбиқ эта бориб, пахта тайёрлаш бўйича юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этдилар. 1350 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» йиғиб-териб олинди. Ҳосилнинг 4600 тоннаси биринчи сортларга топширилди. Етиштирилган ҳосилнинг 70 проценти машиналар билан териб олинди.

Хўжаликда катта хирмон кўтарган бригадалар оз эмас. Тошканбой Темиров, Ёқуб Сарибоев ўртоқлар бошчилик қилаётган коллективлар шулар жумласидандир. Бу бригадаларда ҳар гектар майдондан 50 центнердан хирмон кўтарилди. Деҳқонбой Жуманов, Сайдулла Абдуллаев, Абдували Беминов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда эса пахта ҳосилдорлиги 41—45 центнерни ташкил этди.

Бошманали Темиров, Муродали Тошбоев сингари моҳир механизаторлар, Хонзода Шодмонова, Маҳбуба Марасулова, Зарифа Назарова сингари кўпминг килограммчи теримчилар колхознинг улкан хирмонига муносиб ҳисса қўшишди. Пахта йиғим-теримида Янгийўл шаҳар медицина билим юрти, Тошкент область мактабгача тарбия билим юрти талабалари, колхоз территориясига жойлашган етти мактабнинг меҳнатсевар ўқувчилари яхши ёрдам бердилар.

— Колхозимиз коллективи бир неча йилдан буён қардош Тожикистоннинг Регар районидаги Ленин номли колхоз коллективи билан ўзаро мусобақалашиб келади, — дейди хўжалик партия ташкилотининг секретари Бурхон Султонов. — Мусобақадош дўстларимизнинг қимматли маслаҳатлари пахтадан юқори ҳосил етиштиришимизда бизга жуда қўл келди.

ОФТАЛЬМОЛОГЛАР СЪЕЗДИ

Кўзга юборилган лазер нури одамни зулматдан ёруғликка қайтаради. Ҳозирги замон фанининг практика билан бирга эришган мана шу ютуғи 3 декабрь куни Тошкентда очилган офтальмологлар бешинчи Бутуниттифоқ съездининг эмблемасида акс эттирилган. Бундан аввалги шундай анжумандан бери олти йил ўтди.

Съезд ишида қатнашмоқ учун мамлакатнинг таниқли мутахассислари, барча иттифоқдош республикаларнинг вакиллари Ўзбекистон пойтахтига келдилар. Бу ерда Болгария, Венгрия, Вьетнам, ГДР, Италия, МХР, Польша, Финляндия, Югославия, бошқа чет давлатлардан келган олимлар ҳам иштирок этмоқдалар.

Съездни СССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари А. И. Бурназян очди. У «Аҳолига офтальмология ёрдамининг аҳволи ва уни янада яхшилаш чоралари тўғрисида» доклад қилди.

А. И. Бурназян таъкидлаб айтдики, совет мутахассислари бундан аввалги съезддан сўнг офтальмология соҳасида катта натижаларга эришдилар. Жумладан, мамлакатда кўз микрохирургияси муваффақиятли ривожланиб, практикага жорий этилмоқда ва у офтальмохирургиянинг бош йўналиши бўлиб қолди. Кўзга сунъий гавҳар қўйишга доир оптик-реконструктив операциялар актив равишда ривожланмоқда. Глаукомани ўрганиш ва даволаш соҳасида катта муваффақиятларга эришилди. Узоқни кўз ўтмасликнинг авж олиши ва унинг оғирлашиб кетишининг олдини олиш методлари ишлаб чиқилди. Совет офтальмологларининг практикасида лазер нуридан кенг кўламда фойдаланилмоқда.

Республика соғлиқни сақлаш министри С. О. Орипов съезд минбаридан Ўзбекистонда офтальмологик ёрдам ташкил этилиши тўғрисида гапириб берди.

Съезднинг биринчи иш куни Бутуниттифоқ кўз касалликлари илмий-тадқиқот институтининг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти ва Давлат мукофотининг лауреати, СССР Медицина Фанлари академиясининг академиги Н. М. Краснов, Бутуниттифоқ офтальмологлар илмий жамиятининг раиси, РСФСРда хизмат кўрсатган фан арбоби профессор Э. С. Аветисов ва бошқалар доклад қилдилар.

Тошкентда офтальмологлар съезди 7 декабргача давом қилади. (ЎзТАГ).

К. У. ЧЕРНЕНКО Софияга жўнаб кетди

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. У. Черненко Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан 3 декабрь куни дўстона визит билан Москвадан Софияга жўнаб кетди.

Аэродромда ўртоқ К. У. Черненкони КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси В. В. Гришин, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудирлари Л. М. Замятин, Н. М. Пегов, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар. (ТАСС).

Д. Ф. УСТИНОВ ВАРШАВАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар мудофаа министрлари комитетининг навбатдаги мажлисида иштирок этмоқ учун 3 декабрь куни Москвадан Варшавага жўнаб кетди.

Аэродромда Д. Ф. Устиновни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Тихонов, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи армия генерали А. А. Епишев, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи Маршали С. Л. Соколов, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар. (ТАСС).

А. А. ГРОМИКО ВАН ЮПИН БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Совет—Хитой музокараларида ХХР ҳукумат делегациясининг бошлиғи, ХХР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Ван Юпинни унинг илтимосига кўра 3 декабрь куни қабул қилди. Суҳбат чоғида Совет — Хитой музокараларига тааллуқли баъзи масалалар муҳокама қилинди.

Суҳбатда Совет ҳукумат делегациясининг бошлиғи, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Л. Ф. Ильичев иштирок этди.

(ТАСС).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҚОНУНИ

СССРДА ДАВЛАТ АРБИТРАЖИ ТЎҒРИСИДА

I. Умумий қоидалар

1-модда. Хўжалик низоларининг давлат арбитражи органлари томонидан ҳал этилиши

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ўртасидаги хўжалик низолари СССР Конституциясига мувофиқ давлат арбитражи органлари томонидан уларнинг компетенцияси доирасида ҳал этилади.

Давлат арбитражи органлари хўжалик низоларини ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларига тўла мувофиқ равишда ҳал этадилар.

2-модда. Давлат арбитражи органларининг вазифалари

Давлат арбитражи органларининг вазифалари:

Хўжалик низоларини ҳал этишда корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонун билан муҳофаза этиладиган манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлашдан;

Хўжалик низоларини ҳал этишда корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар социалистик қонунчиликка риоя этишларини, план топшириқлари ва шартнома мажбуриятларини бажаришларини таъминлаш мақсадида уларга актив таъсир ўтказишдан, хўжалик фаолиятида маҳаллийчилик ва маҳкамачилик кўринишларига қарши курашдан; план топшириқларини ва шартнома мажбуриятларини бажариш вақтида давлат интизоми бузилишига йўл қўйганлик учун қонунларда ёки шартномада белгиланган мулкий жавобгарлик чораларини оғишмай қўлланишдан;

Хўжалик низоларини ҳал этишда қонунларнинг бир хилда ва тўғри қўлланилишини таъминлашдан;

Халқ хўжалигида шартнома ва талабнома ишларини кўриб чиқишни яхшилашга кўмаклашишдан, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг хўжалик фаолиятида қонунчилик бузилишининг олдини олишдан;

Хўжалик фаолиятини ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солишни такомиллаштиришга қаратилган таклифларни ишлаб чиқиб, тегишли тадбирларни амалга оширишдан иборатдир.

Давлат арбитражи органлари ўз фаолиятида социалистик мулкни муҳофаза қилишни кучайтириш, хўжалик ҳисобини мустаҳкамлаш, иқтисодий тежамкорликни кучайтириш ва халқ хўжалигида нобудгарчиликка барҳам бериш, шартноманинг ролини ошириш, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ўртасида мақбул хўжалик алоқаларини ва ҳамкорликни ривожлантириш, халқ хўжалигининг муттасил, планли равишда ва пропорционал ривожланишига, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга, хўжалик фаолиятининг пировард натижаларини яхшилашга кўмаклашиш мақсадида ҳуқуқий воситалардан ҳамма чоралар билан фойдаланадилар.

3-модда. СССРда давлат арбитражи тўғрисида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунлари

Давлат арбитражи органларининг ташкил этилиши, иш кўриш тартиби ва компентенцияси ушбу Қонун билан, хўжалик низоларини давлат арбитражларида кўриб чиқиш тўғрисида СССР Министрлар Совети тасдиқлайдиган қоидалар билан ва СССР Министрлар Совети ҳузуридаги давлат арбитражи тўғрисидаги Низом билан, ССР Иттифоқининг бошқа қонун актлари билан, шунингдек иттифоқдош республикалардаги давлат арбитражи органлари тўғрисида иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари СССР Министрлар Совети ҳузуридаги давлат арбитражи билан келишиб тасдиқлайдиган Низомлар билан белгиланади.

4-модда. Хўжалик низоларини кўриб чиқиш учун асос бўладиган қонунлар

Давлат арбитражи органлари низоларни ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунлари ҳамда бошқа қонун актлари, СССР Министрлар Совети билан иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг қарорлари ва фармойишлари асосида, бошқа норматив актлар асосида ҳамда иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планларига мувофиқ равишда ҳал этадилар.

II. Давлат арбитражини ташкил этиш

5-модда. Давлат арбитражи органлари системаси

СССРда қуйидаги давлат арбитражлари иш кўради:

СССР Министрлар Совети ҳузурида — СССР давлат арбитражи;

иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари ҳузурида — иттифоқдош республикаларнинг давлат арбитражлари;

автоном республикалар Министрлар Советлари ҳузурида — автоном республикаларнинг давлат арбитражлари;

халқ депутатлари ўлка, область Советларининг ижроия комитетлари ҳузурида — ўлка, область, давлат арбитражлари.

Иттифоқдош республиканинг Министрлар Совети томонидан СССР давлат арбитражи билан келишиб туриб, шаҳар, автоном область, автоном округ давлат арбитражлари ташкил этилади. Бу арбитражлар халқ депутатлари шаҳар Советининг, автоном область ёки автоном округ халқ депутатлари Советининг ижроия комитети ҳузурида иш кўрадилар.

СССР давлат арбитражи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областлар ва автоном округларнинг давлат арбитражлари СССРда давлат арбитражи органларининг ягона системасини ташкил қиладилар.

6-модда. Давлат арбитражи органларига раҳбарлик

СССР давлат арбитражига СССР Министрлар Совети раҳбарлик қилади. СССР давлат арбитражи СССРнинг иттифоқ — республика органидир. СССР давлат арбитражи давлат арбитражининг барча органларига раҳбарликни қоида бўйича иттифоқдош республикаларнинг давлат арбитражлари орқали амалга оширади. СССР давлат арбитражи давлат арбитражининг барча органларини ташкил этиш, уларнинг иш ҳолати ва фаолияти такомиллаштирилиши учун жавобгардир.

Иттифоқдош республикаларнинг давлат арбитражларига иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ҳам, шунингдек СССР давлат арбитражи ҳам раҳбарлик қилади. Иттифоқдош республикалар давлат арбитражлари иттифоқ-республика органларидир ва улар давлат арбитражининг қуйи органларига раҳбарлик қиладилар.

Автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областлар ва автоном округларнинг давлат арбитражларига улар қайси органлар ҳузурида бўлса, ўша органлар, шунингдек юқори давлат арбитражлари раҳбарлик қиладилар.

7-модда. Бош давлат арбитри

Бош давлат арбитри давлат арбитражига бошчилик қилади.

Бош давлат арбитри тегишли арбитраж зиммасига юкланган вазифаларнинг бажарилиши учун жавобгардир.

СССР бош давлат арбитри ҳамда иттифоқдош республика бош давлат арбитрини тегишли бўлишига қараб СССР Министрлар Совети ва иттифоқдош республика Министрлар Совети лавозимга тайинлайди ва лавозимидан озод қилади.

Автоном республика, ўлка, область, шаҳар, автоном область ва автоном округ бош давлат арбитрини автоном республика Министрлар Совети, халқ депутатлари ўлка, область, шаҳар Советининг ижроия комитети, автоном область, автоном округ халқ депутатлари Советининг ижроия комитети иттифоқдош республика давлат арбитражи билан келишган ҳолда лавозимга тайинлайди ва лавозимидан озод қилади.

Бош давлат арбитрларининг ўринбосарлари бўлади, уларни бош давлат арбитрларини тайинлайдиган органлар лавозимга тайинлайди ва лабозимидан озод қилади.

8-модда. Давлат арбитри

Давлат арбитри хўжалик низолари кўриб чиқилишига раҳбарлик қилади, низо юзасидан қарор қабул қилишда томонларнинг бузилган ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари тикланишини таъминлайди, ишлар кўриб чиқилиши муносабати билан корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда қонунчилик, давлат интизоми бузилишини ва хўжалик фаолиятидаги камчиликларни, бундай нуқсон ва камчиликларнинг сабабларини аниқлайди, уларни тугатиш ва уларнинг олдини олиш тўғрисида, зарур бўлиб қолган тақдирда эса айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш ҳақида ҳам таклифлар киритади ва қонунларда назарда тутилган бошқа функцияларни бажаради.

Давлат арбитри низо кўриб чиқилаётганда қонун талабларига риоя этилиши учун, давлат арбитражининг қарори қонуний ва асосли бўлиши учун жавобгардир.

Низо кўриб чиқилаётганлиги муносабати билан давлат арбитрининг давлат арбитражи ҳуқуқи доирасидаги талаблари барча корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва мансабдор шаҳслар учун мажбурийдир.

Давлат арбитрини давлат арбитражи қайси орган ҳузурида бўлса, ўша орган мазкур арбитражнинг бош давлат арбитри тақдимномасига мувофиқ лавозимга тайинлайди ва ловозимдан озод қилади.

III. Хўжалик низоларининг қайси органларга таалluқлилиги

9-модда. Давлат арбитражига таалуқли хўжалик низолари

Давлат арбитражи давлат, кооператив (колхозлар, колхозлараро ва давлат-колхоз корхоналари, ташкилотлари ва уларнинг бирлашмаларидан ташқари) ва бошқа жамоат корхоналари, муассасалари ва ташкилотлари ўртасида хўжалик шартномаларини тузиш, ўзгартириш, бекор қилиш ва ижро этиш чоғида ёки бошқа сабабларга кўра келиб чиқадиган низоларни ҳал этади. Шундай низоларни ҳал этиш ССР Иттифоқи қонунларида бошқа органлар ихтиёрига берилган ҳоллар бундан мустаснодир.

10-модда. Хўжалик низоларининг қайси давлат арбитражи органларига тааллуқлилигига қараб ажратилиши

СССР давлат арбитражи ва иттифоқдош республика давлат арбитражи ССР Иттифоқи қонунлари билан ўз ихтиёрига берилган энг муҳим низоларни ҳал этадилар.

Автоном республика, ўлка, область, шаҳар, автоном область ва автоном округ давлат арбитражи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ўртасида келиб чиқадиган, давлат арбитражига тааллуқли бўлган бошқа ҳамма низоларни ҳал этади.

Ўз қарамоғида давлат арбитражи органлари бўлмаган иттифоқдош республиканинг давлат арбитражи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ўртасида келиб чиқадиган, давлат арбитражи органларига тааллуқли бўлган ҳамма низоларни ҳал этади; СССР давлат арбитражи ихтиёрига берилган низолар бундан мустаснодир.

СССР давлат арбитражи давлат арбитражи органларига тааллуқли бўлган ҳар қандай низони кўриб ҳал этиш учун олишга ҳақлидир. Иттифоқдош республиканинг давлат арбитражи иттифоқдош республиканинг давлат арбитражи органларига тааллуқли бўлган ҳар қандай низони кўриб ҳал этиш учун олишга ҳақлидир.

11-модда. Давлат арбитражи органлари ҳал этадиган хўжалик низоларини территориясига қараб кўриб чиқиш

Давлат арбитражи органларига тааллуқли бўлган ва хўжалик шартномаларини тузиш, ўзгартириш ва бекор қилиш сабабли келиб чиқадиган низоларни маҳсулот етказиб берувчи, пудратчи ёки хизмат кўрсатувчи корхона, муассаса, ташкилот турган жойдаги давлат арбитражи кўриб чиқади. Хўжалик шартномаларини бажараётганда ва бошқа сабабларга кўра келиб чиқадиган низолар жавобгар турган жойда кўриб чиқилади.

ССР Иттифоқи қонунларида ана шу қоидаларга истиснолар белгиланиши мумкин.

IV. Хўжалик низоларини ҳал этиш тартиби

12-модда. Хўжалик низоларини ҳал этиш учун ариза билан давлат арбитражига мурожаат қилиш

Давлат арбитражи низоларни манфаатдор корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг аризаларига, шунингдек юқори органларнинг ўз системасига кирувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг манфаатларини кўзлаб берган аризаларига мувофиқ кўриб чиқади.

Томонлар низони белгиланган тартибда ўзаро ҳал этиш чораларини кўрганларидан кейингина низо бевосита ҳал этилиши учун давлат арбитражига берилиши мумкин. Ана шундай чоралар кўрилишидан қатъи назар, низони кўриб чиқиш вақтида даъвогар ёки жавобгар давлат арбитражининг ташаббуси билан ишга жалб этилиши мумкин.

Давлат арбитражига мурожаат этиш ҳуқуқидан фойдаланмаслик мумкин эмас.

13-модда. Давлат арбитражи ташаббуси билан иш қўзғатиш

Давлат арбитражи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар давлат план ва шартнома интизомини бузганликлари ҳамда хўжалик фаолиятида қонунчилик бошқача тарзда бузилганлиги ҳақидаги маълумотлар мавжуд бўлган тақдирда ўз ташаббуси билан иш қўзғатишга ҳақлидир.

Давлат арбитражининг ташаббуси билан иш корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар низони ўзаро ҳал этиш тартибига риоя қилган-қилмаганликларидан қатъи назар, қўзғатилаверади.

14-модда. Хўжалик низоларини кўриб чиқиш

Низолар раислик қилувчи — давлат арбитри ёки бош давлат арбитри ёхуд унинг ўринбосари ҳамда томонларнинг вакилларидан иборат составдаги давлат арбитражи томонидан кўриб чиқилади.

Мураккаб низоларни кўриб чиқиш учун бош давлат арбитри ёки бош давлат арбитрининг ўринбосари арбитраж составига қўшимча икки давлат арбитрини киритиши мумкин.

Хўжалик низоларини давлат арбитражларида кўриб чиқиш қоидаларида белгиланган ҳолларда ва тартибда низо томонлар вакилларининг иштирокисиз кўриб чиқилиши мумкин.

15-модда. Хўжалик низоларини кўриб чиқишда қатнашувчи томонлар

Давлат арбитражи ҳал этадиган низоларда юридик шахс ҳисобланган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар томонлар бўлиши мумкин.

Давлат арбитражида корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг ҳамда улар юқори органларининг раҳбарлари ёки раҳбарларининг ўринбосарлари ёхуд тегишли ваколатга эга бўлган бошқа шахслар томонларнинг вакиллари ҳисобланади.

Низолар давлат арбитражида кўриб чиқилаётганда томонларнинг ҳар бири тенг процессуал ҳуқуқлардан фойдаланади.

Томонлар ўзларига тегишли процессуал ҳуқуқлардан виждонан фойдаланишлари, иккинчи томоннинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ўзаро ҳурмат қилишлари шарт.

16-модда. Хўжалик низоларини кўриб чиқишда жамоатчилик иштироки

Ишга алоқадор томонлар — корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг вакиллари ўзларини вакил қилган ташкилотлар ва коллективларнинг низо тўғрисидаги фикрларини давлат арбитражига баён этмоқ учун давлат арбитражи низоларни кўриб чиқаётган вақтда иштирок этишлари мумкин.

Давлат арбитражи низони кўриб чиқишда жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари вакилларининг ҳуқуқлари ҳамда бурчлари хўжалик низоларини давлат арбитражида кўриб чиқиш қоидалари билан белгиланади.

17-модда. Хўжалик низоларини кўриб чиқишда давлат арбитражининг ҳуқуқлари

Низони кўриб чиқаётган давлат арбитражи:

1) корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва улар юқори органларининг мансабдор шахсларини низонинг моҳияти юзасидан изоҳ бериш учун чақиришга;

2) корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан, шу жумладан низога алоқадор бўлмаган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан низони ҳал этиш учун зарур бўлган ҳужжатлар, маълумотлар ва хулосаларни талаб этиб олиш, шунингдек бевосита корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ўзида мана шундай материаллар билан танишиб чиқишга;

3) иш юзасидан экспертиза тайинлашга;

4) низонинг тўғри ва ўз вақтида ҳал этилишини таъминлаш мақсадида хўжалик низоларини давлат арбитражларида кўриб чиқиш қоидаларида кўзда тутилган бошқа тадбирларни кўришга ҳақлидир.

18-модда. Давлат арбитражининг қарор қабул қилиши

Хўжалик низосига оид қарорни давлат арбитри ва ишда қатнашувчи томонларнинг вакиллари ишнинг барча тафсилотларини давлат арбитражи мажлисида муҳокама этиш натижаларига мувофиқ қабул қиладилар. Бунда давлат арбитри томонларнинг ўзаро келишувига ёрдам беради.

Томонларнинг вакиллари ўзаро келишувга эришмаган ёки томонларнинг келишуви қонун талабларига ёхуд иш материалларига мос келмаган, ёинки низо иккала томон ёки томонлардан бирининг вакиллари иштирокисиз кўриб чиқилаётган тақдирда, қарор давлат арбитри томонидан қабул қилинади, низо уч кишидан иборат давлат арбитрлари томонидан кўриб чиқилаётганда эса шу арбитрларнинг кўпчилик овози билан қабул қилинади.

19-модда. Давлат арбитражининг қарор қабул қилишдаги ҳуқуқлари

Давлат арбитражи хўжалик низоларини кўриб чиқиш натижалари юзасидан даъвони қондириш тўғрисида, даъвони тўла ёки қисман рад этиш ёхуд иш юритишни тўхтатиб қўйиш ҳақида қарор қабул қилади.

Давлат арбитражи қонунларга, давлат планлари ва топшириқларига зид бўлган шартномани тўла равишда ёки унинг бир қисмини ҳақиқий эмас деб топади, шунингдек томонларнинг талаблари давлат бошқарув органининг қонунларга номувофиқ актига асосланган бўлса, уларнинг талаблари қондирилишини рад этади.

Давлат арбитражи хўжалик низолари юзасидан қарор қабул қилишда:

1) умумдавлат манфаатларини, шунингдек корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонун билан муҳофаза этиладиган манфаатларини ҳимоя қилиш зарур бўлиб қолган тақдирда даъво талаблари доирасидан чиқишга;

2) мажбуриятни қўпол равишда бузган томондан ССР Иттифоқи қонунларида белгиланган ҳолларда ва доирада оширилган миқдорда неустойка (жарима, пеня) ундириб, ундирилган маблағнинг шу қисмини иттифоқ бюджети даромадига ўтказишга;

3) даъвогар санкция ҳақида талабнома қўймаган ёки қонунларнинг бузилишига йўл қўйиб, бу ҳол жавобгарнинг жавобгарлигини камайтирмаган тақдирда, шунингдек иш давлат арбитражининг ташаббуси билан қўзғатилган ҳолларда, ундириб олинадиган неустойка (жарима, пеня)ни тўлиқ ёки қисман иттифоқ бюджети даромадига ўтказишга;

4) мажбуриятни бузган томондан ундирилиши керак бўлган неустойка (жарима, пеня) миқдорини алоҳида ҳолларда камайтиришга;

5) талабномалар бериш ва уларни кўриб чиқиш муддатлари бузилишига йўл қўйган томондан иттифоқ бюджети даромадига ССР Иттифоқи қонунларида белгиланган миқдорда жарима ундириб олишга ҳақлидир.

ССР Иттифоқи қонунларида давлат арбитражининг қарор қабул қилишдаги бошқа ҳуқуқлари ҳам белгиланиши мумкин.

20-модда. Давлат арбитражи қарорининг кучга кириши ва уни ижро этиш

Давлат арбитражининг қарори қабул қилинганидан кейин дарҳол кучга киради ва уни барча корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, министрликлар, давлат комитетлари, идораларнинг ижро этиши мажбурийдир.

Қарор ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларига мувофиқ давлат арбитражи чиқарган буйруққа асосан ижро этилади, бу буйруқ ижро этилиши шарт бўлган ҳужжатдир. Давлат арбитражи пул суммасини ундириб олиш тўғрисидаги буйруқни бевосита кредит муассасасига юбориши мумкин.

21-модда. Давлат арбитражи қарорини назорат тартибида қайта кўриб чиқиш

Давлат арбитражининг қарори томоннинг ёки ўзи қарашли бўлган юқори органнинг аризасига биноан, шунингдек министрлик, давлат комитети, идоранинг илтимосномасига, прокурорнинг протестига ёки давлат арбитражининг ташаббусига биноан назорат тартибида қайта кўриб чиқилиши мумкин. Қарор уни қабул қилган арбитражнинг бош давлат арбитри ёки бош давлат арбитрининг ўринбосари, шунингдек юқори арбитраж томонидан қайта кўриб чиқилади.

Бош давлат арбитри ёки бош давлат арбитрининг ўринбосари давлат арбитражи қарорини назорат тартибида қайта кўриб чиқаётганида:

Қарорни ўзгартирмай қолдириш;
қарорни ўзгартириш;
қарорни бекор қилиш ва янги қарор қабул этиш ёки ишни янгитдан кўриб чиқишга топшириш ёхуд ишни кўриб чиқишни тўхтатиш ҳуқуқига эга.

Тегишли аризалар ва илтимосномаларни бериш тартиби, шунингдек давлат арбитражи қарорини қайта кўриб чиқиш тартиби ҳамда қабул қилинган қарор назорат тартибида қайта кўриб чиқилишига йўл қўйилмайдиган ҳоллар хўжалик низоларини давлат арбитражларида кўриб чиқиш қоидалари билан белгиланади.

Давлат арбитражининг қарори шу қарор қабул қилинган кундан кейин бир йилдан кечиктирилмай назорат тартибида қайта кўриб чиқилиши мумкин.

Қарорни қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масала билан шуғулланаётган бош давлат арбитри ёки бош давлат арбитрининг ўринбосари бу қарорнинг ижро этилишини уни назорат тартибида кўриб чиқиш тугагунга қадар тўхтатиб туришга ҳақлидир.

22-модда. Давлат арбитражи қарорини янги очилган ҳолатларга мувофиқ қайта кўриб чиқиш

Давлат арбитражи ўзи қабул қилган қарорни иш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган, даъвогар билмаган ва билиши ҳам мумкин бўлмаган янги очилган ҳолатларга мувофиқ қайта кўриб чиқиши мумкин.

Янги очилган ҳолатларга биноан қарорни қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги ариза уни қайта кўриб чиқиш учун асос бўлиб хизмат қиладиган ҳолатлар аниқланган кундан кейин уч ойдан кечиктирмай берилиши мумкин.

V. Қонунлар бузилишининг олдини олиш ва хўжалик фаолиятини ҳуқуқий тартибга солишни такомиллаштиришга доир таклифларни ишлаб чиқиш

23-модда. Давлат арбитражи органларининг хўжалик фаолиятида қонунчилик ва давлат интизоми бузилишининг олдини олиши

Давлат арбитражи органлари корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг хўжалик фаолиятида қонунчилик, давлат интизоми бузилишининг ва камчиликларнинг олдини олиш, ана шундай нуқсон ва камчиликларни аниқлаб, уларнинг келиб чиқиш сабабларини тугатиш ишларини олиб борадилар.

Шу мақсадда давлат арбитражи:

1) муҳим ижтимоий аҳамиятга эга бўлган хўжалик низоларини бевосита корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ўзида кўриб чиқади;

2) хўжалик қонунларини пропаганда қилади;

3) министрликлар, давлат комитетлари, идораларда, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда шартномалар тузиш ва мажбуриятларни ижро этиш вақтида, шунингдек хўжалик низоларини арбитраждан аввал ҳал этишда қонунларни қўлланиш практикаси билан танишади;

4) хўжалик фаолиятида қонунчилик бузилиши ва камчиликларнинг олдини олиш, шунингдек давлат арбитражи аниқлаган шундай нуқсон ва камчиликларни тугатиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиш билан боғлиқ масалаларни министрликлар, давлат комитетлари, идоралар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар билан биргаликда кўриб чиқади;

5) қонунчилик, давлат интизоми бузилганлиги ва хўжалик фаолиятидаги камчиликлар ҳақида корхоналар, муассасалар, ташкилотларга, уларнинг юқори органларига ва мансабдор шахсларга белгиланган тартибда хабарнома юборади, ана шу нуқсон ва камчиликларни тугатиш, шунингдек айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш ҳақида ва улар етказган моддий зарарнинг ўрнини қоплаш тўғрисида таклифлар киритади.

Ана шундай хабарномани олган корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг ҳамда улар юқори органларининг раҳбарлари кўрилган чоралар тўғрисида маълумот олинган кундан кейин бир ой муддат ичида давлат арбитражига маълум қилишлари шарт.

Зарур ҳолларда, қонунчилик, давлат интизоми бузилганлиги ва хўжалик фаолиятидаги камчиликлар тўғрисидаги хабарлар айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш масаласини кўриб чиқиш учун прокуратура, ички ишлар органларига ва бошқа компетентли органларга юборилади.

Давлат арбитражи органлари қонунчилик бузилишининг олдини олиш соҳасидаги ўз фаолиятини давлатнинг бошқа органлари фаолияти билан мувофиқлаштириб олиб борадилар.

24-модда. Қонунларни такомиллаштиришга доир таклифлар ишлаб чиқиш

Давлат арбитражи органлари хўжалик низоларини ҳал этишда қонунларни қўлланиш практикасини ўрганиш ва умумлаштириш асосида хўжалик фаолиятини ҳуқуқий тартибга солишни, шунингдек давлат арбитражи ҳамда министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар арбитражларининг фаолиятини такомиллаштиришга доир таклифлар ишлаб чиқиб, уларни белгиланган тартибда тақдим этади.

25-модда. Норматив актларни тасдиқлаш ва изоҳлаб беришда СССР давлат арбитражи билан иттифоқдош республика давлат арбитражининг компетенцияси

СССР давлат арбитражи ССР Иттифоқи қонунларида кўзда тутилган ҳолларда ёки СССР Министрлар Советининг топшириғига биноан, иттифоқдош республиканинг давлат арбитражи эса иттифоқдош республиканинг қонунларида кўзда тутилган ҳолларда ёки иттифоқдош республика Министрлар Советининг топшириғига биноан:

1) хўжалик фаолиятини тартибга солувчи норматив актларни тасдиқлайди, шунингдек келишиб олиш учун тақдим этиладиган ана шундай актларнинг лойиҳаларини кўриб чиқади;

2) министрликлар, давлат комитетлари ва идораларга СССР Министрлар Совети ҳамда иттифоқдош республика Министрлар Совети хўжалик фаолиятини тартибга солиш юзасидан чиқарган қарорларни қўлланишга доир изоҳлар беради.

26-модда. СССР давлат арбитражи билан иттифоқдош республика давлат арбитражининг инструктив кўрсатмалари

СССР давлат арбитражи ва иттифоқдош республика давлат арбитражи хўжалик низоларини ҳал қилишда ва уларни арбитраждан аввал бартараф этишда тегишлича ССР Иттифоқи ёки иттифоқдош республика қонунларини қўлланиш масалалари юзасидан ўз компетенцияси доирасида инструктив кўрсатмалар чиқаради.

СССР давлат арбитражи ва иттифоқдош республика давлат арбитражининг мазкур масалаларга доир инструктив кўрсатмалари арбитраж органлари учун, шунингдек министрликлар, давлат комитетлари, идоралар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар учун мажбурийдир.

27-модда. Министрликлар, давлат комитетлари ва идораларнинг арбитражларига, шунингдек хўжалик низоларини ҳал қилувчи бошқа органларга йўл-йўриқ бериш

Давлат арбитражи органлари министрликлар, давлат комитетлари ва идораларнинг арбитражларига, шунингдек хўжалик низоларини ҳал килувчи бошқа органларга шундай низоларни кўриб чиқишни ташкил этиш ва ҳал қилиш практикаси масалалари юзасидан СССР давлат арбитражи белгилайдиган тартибда йўл-йўриқ берадилар, бу иш тажрибасини ўрганадилар ва уни такомиллаштиришга доир тавсиялар берадилар.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1979 йил 30 ноябрь.

СССР Олий Советининг қарори

«СССРДА ДАВЛАТ АРБИТРАЖИ ТЎҒРИСИДА»ГИ СССР ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ҲАҚИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1. «СССРда давлат арбитражи тўғрисида»ги СССР Қонуни 1980 йил 1 июлдан амалга киритилсин.

2. СССР Министрлар Советига:

СССР ҳукумати қарорларини «СССРда давлат арбитражи тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириб чиқиш:

Хўжалик низоларини давлат арбитражларида кўриб чиқиш қоидаларини ва СССР Министрлар Совети ҳузуридаги давлат арбитражи тўғрисидаги Низомни олти ойлик муддат ичида тасдиқлаш вазифаси топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1979 йил 30 ноябрь.

ОБИҲАЁТ ТРАССАЛАРИДА

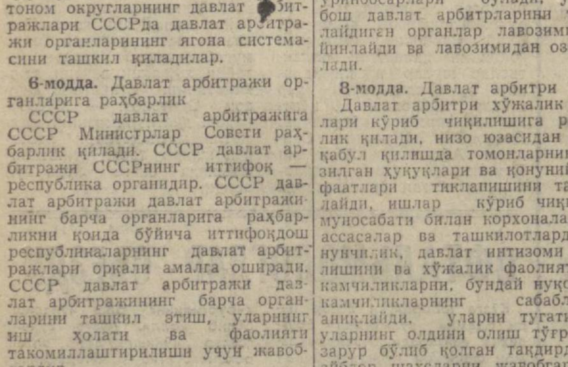

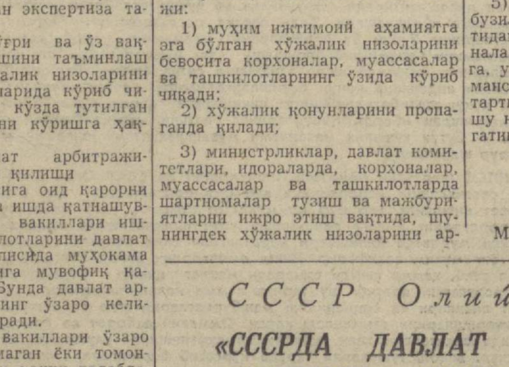

Жиззах чўлида республикамиздаги энг йирик Қўйтош водоводи қурилишининг биринчи навбати фойдаланишга топширилди. Суратларда: (юқоридан) 1. «Джизакирмонтаж» трестига қарашли 10-кўчма механизациялашган колоннанинг Яков Гейде бошлиқ илғор бригада аъзолари. 2. Водовод иккинчи навбати қурилиши трассасида.

Г. Ёкубов фотолари.

КОМИССИЯЛАР МАЖЛИСИ

3 декабрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет комиссияларининг бошқа комиссиялар вакиллари иштирокида япли мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Олий Советнинг бўлажак сессиясига тайёргарлик билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди.

Мажлисда Ўзбекистон ССРни 1980 йилда иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани, 1979 йил планининг қандай бажарилаётганлиги, Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджети ва 1978 йилги бюджет ижросини дастлабки тарзда кўриб чиқиш натижалари тўғрисида тайёргарлик комиссияларининг докладлари муҳокама қилинди.

Комиссиялар Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясига тақдим этиладиган план ва бюджет, ўзларининг қўшимча докладлари юзасидан хулосаларни тасдиқладилар.

(ЎзТАГ).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҚОНУНИ

СССРда АДВОКАТУРА ТЎҒРИСИДА

1-модда. Адвокатуранинг вазифалари.

СССР Конституциясига мувофиқ совет адвокатурасининг асосий вазифаси гражданлар ва ташкилотларга юридик ёрдам беришдан иборатдир.

СССР адвокатураси гражданлар ва ташкилотларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларини муҳофаза қилишга, одил судловни амалга оширишга, социалистик қонунчиликка риоя этилишига ва уни мустаҳкамлашга, гражданларни совет қонунларини аниқ ва оғишмай ижро этиш, халқ мулкига эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш, меҳнат интизомига риоя этиш руҳида, бошқа шахсларнинг ҳуқуқлари, шон-шарафи ва қадр-қимматини, социалистик жамиятда яшаш қоидаларини ҳурмат қилиш руҳида тарбиялашга ёрдам беради.

2-модда. ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг адвокатура тўғрисидаги Қонунлари

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг адвокатура тўғрисидаги Қонунлари СССРда адвокатуранинг ташкил этилиши ва унинг фаолият тартибини белгилаб берувчи мазкур Қонундан ҳамда адвокатура тўғрисида шу қонунга мувофиқ чиқарилиб, иттифоқдош республикаларнинг Олий Советлари томонидан тасдиқланадиган Низомлардан ва ССР Иттифоқи ҳамда иттифоқдош республикаларнинг бошқа қонун актларидан иборатдир.

Адвокатларнинг гражданлик ишлари, жиноий ишлар ва маъмурий ҳуқуқ бузиш тўғрисидаги ишларга доир топшириқларни бажариш вақтидаги ҳуқуқлари ва бурчлари ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг тегишли қонунлари билан белгилаб берилади.

3-модда. Адвокатлар коллегиялари

Адвокатлар коллегиялари адвокатлик фаолияти билан шуғулланувчи шахсларнинг ихтиёрий бирлашмаларидир.

Адвокатлар коллегияси олий юридик маълумотга эга бўлган шахслардан иборат таъсис этувчилар группасининг аризасига ёки халқ депутатлари тегишли Совети ижроия ёки бошқарув органининг ташаббусига мувофиқ ташкил этилади. Адвокатлар коллегиясини тузиш тўғрисидаги таклиф иттифоқдош республиканинг юстиция министрлигига юборилади, мазкур министрлик бу таклифга рози бўлган тақдирда, уни областларга бўлинмаган иттифоқдош республиканинг, автоном республиканинг Министрлар Советига, халқ депутатлари ўлка, область (шаҳар) Советининг ижроия комитетига тасдиқлаш ва рўйхатга олиш учун тақдим этади.

Областларга бўлинмаган иттифоқдош республикаларда ҳамда автоном республикаларда республика адвокатлар коллегиялари, ўлкалар ва областларда ўлка ва область адвокатлар коллегиялари тузилади, иттифоқдош республиканинг адвокатура тўғрисидаги Низомда кўзда тутилган ҳолларда эса шаҳар адвокатлар коллегиялари ташкил этилади.

Гражданлар ва ташкилотларга юридик ёрдам кўрсатиш учун зарур бўлган тақдирда СССР Юстиция министрлигининг розилиги билан территориялараро адвокатлар коллегиялари ва адвокатларнинг бошқа коллегиялари ташкил этилиши мумкин.

Адвокатлар коллегиялари юридик шахслар ҳисобланади.

4-модда. Адвокатлар коллегиясининг органлари

Коллегия аъзоларининг умумий йиғилиши (конференцияси) — адвокатлар коллегиясининг олий органи, президиум — унинг ижроия органи, ревизия комиссияси эса контрол-ревизия органидир.

Адвокатлар коллегиясининг президиуми ва ревизия комиссияси адвокатлар коллегияси аъзоларининг умумий йиғилиши (конференцияси)да яширин овоз бериш йўли билан уч йил муддатга сайланади.

Умумий йиғилиш (конференция)нинг президиум ва ревизия комиссиясининг ваколатлари, адвокатлар коллегияси президиуми раисининг ҳуқуқлари ва бурчлари иттифоқдош республиканинг адвокатура тўғрисидаги Низоми билан белгиланади.

5-модда. Адвокатлар коллегияси аъзолиги

Адвокатлар коллегияси аъзолигига олий юридик маълумотга ва юристлик ихтисоси бўйича камида икки йиллик иш стажига эга бўлган СССР гражданлари қабул қилинадилар. Кўрсатилган шахсларни коллегия аъзолигига қабул қилишда уч ойгача муддат билан синов муддатини ўташ шарт қилиб қўйилиши мумкин.

Олий юридик ўқув юртини тугаллаган, юристлик ихтисоси бўйича иш стажига эга бўлмаган ёки шундай стажи икки йилдан кам бўлган шахслар коллегияда олти ойдан бир йилгача муддатли стажировкадан ўтгач адвокатлар коллегиясига қабул қилинишлари мумкин.

Адвокатлар коллегиясига қабул қилиш тартиби иттифоқдош республикаларнинг адвокатура тўғрисидаги Низоми ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг бошқа Қонун актлари билан белгиланади.

Адвокатлар коллегиясининг аъзолари ва стажёрлар давлат ҳамда жамоат ташкилотларида хизмат қилишлари мумкин эмас. Илмий ёки педагогик фаолият билан шуғулланувчи шахслар учун, шунингдек, иттифоқдош республиканинг адвокатура тўғрисидаги Низомида кўзда тутилган бошқа ҳолларда адвокатлар коллегиясининг президиуми истиснога йўл қўйиши мумкин.

6-модда. Адвокатлар коллегияси аъзоларининг ҳуқуқлари

Адвокатлар коллегиясининг аъзоси:

адвокатлар коллегияси органларини сайлаш ва уларга сайланиш;

коллегия фаолиятига тааллуқли масалаларни адвокатлар коллегияси органлари олдига қўйиш, унинг ишини яхшилашга доир таклифлар киритиш ва мазкур масалаларни муҳокама этишда иштирок қилиш;

коллегия органлари унинг фаолияти ёки хулқ-атворини муҳокама этаётган ҳамма ҳолларда шахсан иштирок этиш;

адвокатлар коллегияси составидан чиқиш ҳуқуқига эгадир.

Адвокат вакил ёки ҳимоячи сифатида қатнашар экан:

юридик ёрдам сўраб мурожаат қилган шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини тегишли масалаларни ўз компетенцияси доираси ҳал этувчи барча давлат ва жамоат ташкилотларида ифода этишга;

юридик ёрдам кўрсатилиши муносабати билан зарур бўлган справкалар, характеристикалар ва бошқа ҳужжатларни юридик консультациялар орқали давлат ва жамоат ташкилотларидан талаб қилиб олишга ҳақлидир. Мазкур ташкилотлар ана шу ҳужжатларни ёки уларнинг нусхаларини белгиланган тартибда беришлари шарт.

Адвокат ҳимоячи ёки вакил вазифаларини бажариши муносабати билан ўзига маълум бўлиб қолган ҳолатлар тўғрисида гувоҳ сифатида сўроқ қилиниши мумкин эмас.

7-модда. Адвокатлар коллегияси аъзоларининг бурчлари

Адвокат ўз фаолиятида амалдаги қонунларнинг талабларига аниқ ва оғишмай риоя этиши, юридик ёрдам беришни сўраб ўзига мурожаат қилган гражданлар ва ташкилотларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш учун қонунда кўзда тутилган барча воситалар ва усуллардан фойдаланиши шарт.

Манфаатлари иш юритишни сўраб мурожаат этган шахснинг манфаатларига зид бўлган шахсларга адвокат мазкур иш юзасидан юридик ёрдам бераётган ёки илгари шундай ёрдам берган ёхуд судья, прокурор, терговчи, суриштирув ўтказган шахс, эксперт, мутахассис, таржимон, гувоҳ ё холис сифатида иштирок этган, шунингдек, агар иш юзасидан тергов олиб бориш ёки уни кўриб чиқишда адвокатга қариндош бўлган мансабдор шахс иштирок этаётган тақдирда, адвокатнинг юридик ёрдам бериш тўғрисидаги топшириқни қабул қилишга ҳаққи йўқ.

Адвокат юридик ёрдам кўрсатилиши муносабати билан ваколат берувчи шахс унга айтган маълумотларни ошкор қилишга ҳаққи йўқ.

8-модда. Юридик консультациялар

Адвокатлар коллегияларининг президиумлари адвокатларнинг юридик ёрдам кўрсатиш соҳасидаги ишини уюштириш учун шаҳарларда ва бошқа аҳоли пунктларида юридик консультациялар тузади.

Юридик консультацияларни ташкил этиш ва уларнинг фаолият тартиби, юридик консультация мудирининг ҳуқуқ ва бурчлари иттифоқдош республиканинг адвокатура тўғрисидаги Низоми билан белгиланади.

9-модда. Адвокатлар кўрсатадиган юридик ёрдам турлари

Адвокатлар юридик ёрдам кўрсатар эканлар:

юридик масалалар юзасидан консультациялар ва тушунтиришлар, қонунчиликка доир оғзаки ва ёзма маълумотлар берадилар;

ҳуқуқий характердаги аризалар, шикоятлар ва бошқа ҳужжатларни ёзиб берадилар;

гражданлик ишлари ва маъмурий ҳуқуқни бузиш тўғрисидаги ишлар юзасидан судда, арбитражда ва бошқа давлат органларида вакиллик қиладилар;

жиноий ишлар юзасидан дастлабки терговда ва судда жабрланувчиларнинг, гражданлик даъвогарларнинг, гражданлик жавобгарларнинг ҳимоячилари, вакиллари сифатида иштирок этадилар.

Адвокатлар гражданларга ва ташкилотларга бошқа хилдаги юридик ёрдам ҳам берадилар.

10-модда. Адвокатлар меҳнатига ҳақ тўлаш

Адвокатларнинг меҳнатига ҳақ гражданлар ва ташкилотларга юридик ёрдам кўрсатилганлиги учун улардан юридик консультацияга тушган маблағлардан тўланади.

11-модда. Гражданларга бепул юридик ёрдам кўрсатиш

Адвокатлар коллегиялари:

алимент ундириб олиш тўғрисидаги ишларни ва меҳнатга доир ишларни юритиш вақтида биринчи инстанция судларида даъвогарларга; колхозчиларнинг меҳнатга ҳақ тўлаш тўғрисида колхозларга қилган даъволари юзасидан; ишда майиб бўлганлик ёки соғлиққа бошқача шикаст етганлик натижасида кўрилган зарарнинг ўрнини қоплаш ҳақида даъволар бўйича; иш туфайли боқувчисининг ўлими натижасида етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш тўғрисидаги даъволар юзасидан; шунингдек, гражданларга пенсия ва нафақалар тайинлаш тўғрисидаги аризаларни ёзиб беришда;

гражданларга, сайловчиларнинг рўйхатларидаги нотўғриликлар ҳақида қилинган шикоятлар юзасидан;

халқ депутатлари Советларининг депутатларига уларнинг депутатлик ваколатларини амалга ошириш билан боғлиқ қонунчилик масалалари юзасидан консультациялар беришда;

ўртоқлик судларининг ва жамоат тартибини сақловчи кўнгилли халқ дружиналарининг аъзоларига уларнинг жамоатчилик фаолияти билан боғлиқ бўлган қонунлар юзасидан консультациялар беришда бепул юридик ёрдам кўрсатадилар.

Қонунларда кўзда тутилган бошқа ҳолларда ҳам бепул юридик ёрдам кўрсатилади.

Бундан ташқари, юридик консультация мудири, адвокатлар коллегияси президиуми, шунингдек, иш юритиш ўз ихтиёрида бўлган дастлабки тергов органи, прокурор ва суд гражданнинг мулкий аҳволига қараб, уни юридик ёрдам учун ҳақ тўлашдан батамом ёки қисман озод қилишга ҳақлидирлар.

Юридик консультация мудири ёки коллегия президиуми гражданни юридик ёрдам учун ҳақ тўлашдан озод қилган тақдирда адвокатнинг меҳнатига ҳақ коллегия маблағларидан тўланади.

Дастлабки тергов органи, прокурор ёки суд гражданни юридик ёрдам учун ҳақ тўлашдан озод қилган тақдирда, адвокат меҳнатига ҳақ тўлаш харажатлари белгиланган тартибда давлат ҳисобига ўтказилади.

12-модда. Адвокатларни рағбатлантириш тадбирлари

Ўз вазифаларини намунали бажарганликлари учун, узоқ йиллар ва ҳалол ишлаб келаётганликлари учун, актив жамоат фаолияти учун адвокатлар коллегия президиумининг қарори билан рағбатлантириладилар.

Рағбатлантириш тадбирлари ва уларни қўлланиш тартиби иттифоқдош республиканинг адвокатура тўғрисидаги Низоми ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республиканинг бошқа қонун актлари билан белгиланади.

13-модда. Адвокатларнинг интизомий жавобгарлиги

Адвокатлар ушбу Қонун, иттифоқдош республиканинг адвокатура тўғрисидаги Низоми ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг адвокатлар фаолиятини тартибга солувчи бошқа қонун актлари талабларини бузганлик учун интизомий жавобгарликка тортилишлари мумкин.

Адвокатлар коллегияси президиуми томонидан интизомий жазо нојўя ҳаракат бевосита маълум бўлгандан кейин, аммо шундай ҳаракат маълум бўлган кундан бошлаб адвокатнинг касаллик ёки отпускада бўлишидан қатъи назар бир ойдан кечиктирмай берилади. Нојўя ҳаракат содир бўлган кундан бошлаб олти ой ўтгандан кейин жазо берилиши мумкин эмас.

Жазо чоралари, интизомий жазо бериш, уни олиб ташлаш ва шу ҳақда шикоят қилиш тартиби иттифоқдош республиканинг адвокатура тўғрисидаги Низоми билан белгиланади.

14-модда. Адвокатлар коллегияси аъзолигини тўхтатиш

Адвокатлар коллегияси президиуми адвокатни:

адвокат аризасига биноан;

адвокатлар коллегиясига қабул қилиш вақтида шарт қилиб қўйилган синов натижаси қониқарсиз бўлганда;

малакаси етарли эмаслиги ёки бетоблиги сабабли адвокат ўз вазифаларини ижро этиши мумкин эмас, деб топилганда коллегиядан чиқаради.

Адвокатлар коллегияси президиуми адвокатни қуйидаги ҳолларда:

адвокат ички меҳнат тартиб-қоидаларини мунтазам равишда бузиб келган ёки ўз вазифаларини виждонан бажармаган тақдирда, агар илгари адвокатга интизомий ёки жамоат таъсири чоралари қўлланилган бўлса;

коллегия аъзолигига хилоф бўлган бошқа нојўя ҳаракатларни қилган тақдирда коллегиядан бўшатади.

Адвокатлар коллегиясидан чиқарилганлик ёки бўшатилганлик хусусида коллегия президиумининг коллегиядан чиқариш ёки бўшатиш тўғрисидаги қарори нусхаси топширилган кундан бошлаб бир ой муддат ичида суд йўли билан шикоят берилиши мумкин.

15-модда. Адвокатлар коллегияларининг маблағлари

Адвокатлар коллегияларининг маблағлари юридик консультациялар юридик ёрдам учун оладиган тўловлардан тушадиган ажратмалардан иборат бўлади.

Коллегия фондига ўтказиладиган ажратмалар миқдорини адвокатлар коллегияси аъзоларининг умумий йиғилиши (конференцияси) белгилайди, лекин бу миқдор юридик консультацияга тушган сумманинг ўттиз процентдан ортиқ бўлмаслиги керак.

Адвокатлар коллегияларининг штатлари, мансаб окладлари, иш ҳақи фондлари ва маъмурий-хўжалик харажатларининг сметалари молия органларида рўйхатга олинмайди. Адвокатлар коллегиясидан давлат ва маҳаллий солиқлар ва йиғимлар олинмайди.

16-модда. Адвокатуранинг давлат органлари ва жамоат ташкилотлари билан ўзаро муносабатлари

Халқ депутатлари Советлари ҳамда уларнинг ижроия ва фармойиш берадиган органлари улар компетенциясини белгилаб берувчи қонунларга мувофиқ бевосита ўзлари шунингдек, юстиция министрликлари, халқ депутатлари ўлка, область ва шаҳар Советлари ижроия комитетларининг юстиция бўлимлари орқали адвокатлар коллегияларига умумий раҳбарлик қиладилар.

СССР Юстиция министрлигининг, иттифоқдош ва автоном республикалар юстиция министрликларининг, халқ депутатлари ўлка, область, шаҳар Советлари ижроия комитетлари юстиция бўлимларининг адвокатлар коллегияларига нисбатан ҳуқуқлари ва бурчлари ушбу Қонун билан, иттифоқдош республикаларнинг адвокатура тўғрисидаги Низомлари ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг бошқа қонунлари билан белгиланади.

СССР Юстиция министрлиги ўз компетенцияси доирасида:

адвокатлар коллегиялари ушбу Қонуннинг, иттифоқдош республикалар адвокатура тўғрисидаги Низомларнинг, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг адвокатура фаолиятини тартибга солувчи бошқа қонун актлари талабларига қандай риоя этаётганликларини контроль қилади:

юридик ёрдам учун ҳақ тўлаш тартибини ва тегишли идоралар билан келишган ҳолда адвокатлар меҳнатига ҳақ тўлаш шартларини белгилайди:

адвокатура фаолияти масалаларига доир инструкциялар ва методик тавсияномалар чиқаради;

территориялараро адвокатлар коллегияларини ҳамда адвокатларнинг бошқа коллегияларини тузиш тартиби ва фаолияти хусусиятларини белгилайди;

адвокатурага умумий раҳбарлик билан боғлиқ бўлган бошқа ваколатларни амалга оширади.

Адвокатлар коллегияси умумий йиғилиши (конференцияси)нинг ёки президиумининг қарорлари амалдаги қонунларга мос келмай қолган тақдирда СССР Юстиция министрлиги бу қарорларнинг амал қилишини тўхтатиб қўяди. Бундай ҳолда масала тегишли бўлишига қараб, адвокатлар коллегиясининг умумий йиғилиши (конференцияси)да ёки президиумида янгидан муҳокама қилиниши учун тақдим этилиши мумкин.

Адвокатлар коллегиялари адвокатура вазифаларини амалга оширишда давлат органлари ва жамоат ташкилотлари билан алоқа боғлаб турадилар, меҳнат коллективларига, халқ депутатларига, кўнгилли халқ дружиналарига, ўртоқлик судларига ҳамда ҳуқуқ-тартибни бузишга қарши кураш олиб борувчи бошқа ташаббускор жамоат органларига ҳуқуқий ёрдам берадилар, ҳуқуқий пропаганда юритишда ва аҳолига қонунчиликни тушунтиришда қатнашадилар.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1979 йил 30 ноябрь.

ЛЕНИНЧАСИГА, КОММУНИСТЧАСИГА ИШЛАЙЛИК

Совет кишилари КПСС Марказий Комитети 1979 йил ноябрь Пленумининг қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқини, СССР Олий Совети иккинчи сессиясининг материалларини — беш йилликнинг якунловчи йилида партия, давлат ва хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари фаолиятининг ана шу конкрет, жанговар программасини ғоят қизиқиб ва мамнуният билан кутиб олдилар.

Партия комитетлари ана шу энг муҳим ҳужжатларни тушунтириш ишини авж олдириб юбордилар, меҳнаткашларни КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли бажаришга, В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб кутиб олишга сафарбар этмоқдалар. Ягона сиёсий кунларнинг ташкилотчиларига, лекторларга, докладчиларга, сиёсий ахборотчилар ва агитаторларга ёрдам тариқасида лекция ва суҳбатларнинг намунавий тематикаси эълон қилинмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми коммунистик қурилишнинг навбатдаги вазифалари тўғрисида.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи — партия билан халқ фаолиятининг жанговар программаси.

Ривожланган социализм имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланиш — бизнинг бош вазифамиз.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги Давлат плани.

Тинчлик ва бунёдкорлик бюджети.

Партия билан ҳукуматнинг халқ бахт-саодати тўғрисидаги ғамхўрлиги.

Беш йилликнинг тўрт йили якунлари.

Қўриқ ғаллакорларининг меҳнат ғалабаси.

Коллективимизнинг беш йилликни бажаришга қўшаётган ҳиссаси.

Юксак пировард натижалар — меҳнат самарадорлигининг бош кўрсаткичи.

Техника тараққиётини белгилаб берувчи тармоқлар юксак суръат билан ривожлантирилсин.

Фан ва техника ютуқлари ишлаб чиқаришга жорий этилсин.

Темир йўл транспортининг ишини яхшилайлик, интизомни мустаҳкамлайлик.

Ёқилғи—энергетика комплекси жадал ривожлантирилсин.

Атом энергетикаси — келажак энергетикаси.

Металлнинг сортларини кўпайтирамиз, сифатини яхшилаймиз.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштиришда машинасозликнинг роли.

Оғир, қўл меҳнатини енгиллаштириш — жуда зарур вазифа.

Капитал маблағ самарадорлигини оширамиз.

Моддий, молия ва меҳнат ресурсларининг сочилиб кетишига қарши курашни кучайтирамиз.

Муддатидан илгари қурамиз, муддатидан илгари ўзлаштирамиз.

Ишга тушириладиган объектларга — энг кўп эътибор.

Злобинчасига: тез, сифатли, кўркам қурайлик.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг қурилишлари — дўстлик ва қардошлик қурилишлари.

Қардош мамлакатларнинг буюртмаларини муддатида ва юқори сифатли қилиб бажарайлик.

Қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришда бизнинг ҳиссамиз.

Ғалла — Ватан бойлиги.

Чорвачилик — умумхалқ зарбдор фронти.

Гўшт етиштиришни кўпайтириш — энг муҳим вазифа.

Чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказамиз, унинг маҳсулдорлиги пасайишига йўл қўймаймиз.

Чорвачилик меҳнатчиларига кун сайин ғамхўр ва эътиборли бўлайлик.

Қишлоқ хўжалиги техникасидан самарали фойдаланамиз.

Қишлоқ хўжалигига сарфланган капитал маблағлардан юксак самара олайлик.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг нобуд бўлишига асло йўл қўймаймиз.

Савдо-сотиқ маданиятини оширамиз, харидорларнинг талабини тўлиқроқ қондирамиз.

Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш учун маҳаллий имкониятлардан янада ташаббускорлик билан фойдаланамиз.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш — ҳар бир меҳнатчининг бурчи.

Интизом — коллективнинг қиёфаси.

Жуда қатъий иқтисод ва тежамкорлик учун курашни кучайтирамиз.

Ишдаги ҳар бир дақиқанинг қиммати.

Ҳар бир кишининг шахсий тежамкорлик ҳисоби бўлсин.

Ёқилғи, энергия ва металлни тежаш — ҳаммамизнинг вазифамиз.

Давлат плани — қонун. Қонун қабул этилдими, уни бажариш — энг муҳим вазифа.

Халқ контролининг таъсирчанлигини оширайлик.

Социалистик мулкни эҳтиёт қилайлик ва кўпайтирайлик.

Юксак пировард натижалар учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёздирайлик.

Қолоқларсиз, юксак унум билан ишлаш — ватанпарварлик бурчимиз.

Новаторнинг кечаги марраси — ишчининг бугунги нормаси.

Илғорлар тажрибаси — меҳнат унумдорлигини, самарадорлик ва иш сифатини оширишнинг энг катта резерви.

Янгиликни билайлик, жорий этайлик ва оммалаштирайлик.

Зарбдорларча меҳнат қиламиз, сабот билан ўқиб ўрганамиз, камчиликларни қатъият билан тугатамиз.

Танқид ва ўз-ўзини танқиднинг даражаси — коллектив ахлоқий соғломлигининг кўрсаткичи.

Ижодий ташаббускорлик ҳар томонлама қўллаб-қувватлансин.

Ҳар бир кишининг юксак сифатли ишлашидан — коллектив меҳнатининг юксак самарадорлигига эришайлик.

Давлат — омманинг онглилиги билан кучли.

Юксак ғоявийлик, меҳнатга коммунистик муносабат— сиёсий етуклигимизнинг кўрсаткичи.

Коммунистлар — коммунизм учун умумхалқ курашининг пешқадами.

Халқ депутатларининг интизомни мустаҳкамлашдаги, меҳнат унумдорлигини ва сифатини оширишдаги роли.

Ватан қудратини, бутун дунёдаги тинчликни фидокорона меҳнатимиз билан мустаҳкамлаймиз.

Иш самарадорлиги ва сифатини ошириш учун курашдаги ғайратни икки ҳисса, уч ҳисса кўпайтирамиз.

Шахсий беш йиллик топшириқларини В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигигача бажарамиз!

Беш йилликнинг якунловчи йилини меҳнатда рекорд натижалар билан нишонлаймиз.

1980 йилни — зарбдор ленинча ишлаш йилига айлантирайлик.

Ўнинчи беш йилликни зарбдор меҳнат билан тугаллаймиз!

Коммунистик партия раҳбарлигида янги ғалабаларга эришамиз!

Чет элларда

АНИҚ ҲАРАКАТ ПРОГРАММАСИ

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг ҳужжатлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л И. Брежневнинг Пленумдаги нутқи, СССР Олий Советининг иккинчи сессияси якунлари жаҳон жамоатчилиги ва оммавий ахборот органларининг ғоят зўр эътиборини ўзига тортди. Чет эллардаги кўпгина жамоат арбоблари ва газеталарнинг таъкидлашича, Л. И. Брежнев чуқур мазмунли нутқида эришилган муваффақиятларни қайд этди, Совет Иттифоқини иқтисодий ва социал жиҳатдан ривожлантиришнинг энг муҳим проблемаларини атрофлича анализ қилди, партия билан халқнинг куч-ғайратлари қайси вазифаларга қаратилиши лозимлигини аниқ таърифлаб берди. Ленин васиятларига садоқатли Коммунистик партия билан Совет давлати тинчлик учун, кескинликни юмшатишни чуқурлаштириш учун, жаҳон сиёсатида чинакам демократик принципларни қарор топтириш учун изчиллик билан курашмоқдалар.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи, КПСС Марказий Комитети Пленумининг ва СССР Олий Совети сессиясининг қарорлари, деб ёзади БКП Марказий Комитетининг органи **«Работническо дело»** газетаси, совет жамиятини янада муттасил ва ҳар томонлама ривожлантириш, совет халқининг турмуш даражасини доимий ошириш тўғрисидаги бирданбир ғамхўрлик руҳи билан суғорилган.

Л. И. Брежнев нутқидаги ошкора ва далиллар билан исботланган қоидаларнинг мағзини чаққан, келгуси йилнинг давлат бюджетидаги рақамлар билан давлат планида ўртага қўйилган мақсадларни анализ қилиб, бир-бирига таққослаган киши Советлар мамлакати бунёдкорлик йўлидан изчиллик билан муттасил олға бораётганлиги, у ўзининг жуда катта моддий ва маънавий кучларини коммунизм қурилишига сарфлаётганлиги тўғрисида очиқ-равшан хулоса чиқариб олади. Мана шуларнинг ҳаммаси изчил совет ташқи сиёсати билан бевосита боғланган. Шу жиҳатдан олганда Л. И. Брежневнинг нутқини, КПСС Марказий Комитети Пленумининг ва СССР Олий Совети сессиясининг ишини Ленин партияси буюк тинчлик программасини амалга оширишнинг мантиқий давоми деб, Совет Иттифоқининг қуролланиш пойгасини тўхтатишга, ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатиш ва қуролсизланишда конкрет натижаларга эришишга қаратилган сўнгги ғоят муҳим қарорлари ва ташаббуслари самимийлигининг амалий исботи деб ҳисоблаш мумкин.

Япониядаги **«Майнити»** газетаси Советлар мамлакати иқтисодий ва социал ривожи планининг вазифаларини шарҳлаб, қуйидагиларни таъкидлайди: бу планда ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш билан халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини тенглаштириб олиш кўзда тутилган. Бу эса кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришга катта эътибор берилаётганлигининг далилидир.

Келгуси йилги совет давлат бюджетида мудофаа харажатларини қисқартириш тўғрисидаги қарор — холис ният нишонаси, тинчликсеварлик сиёсатининг намунасидир. АҚШ ҳукумати мана шу намунадан ибрат олиши керак, деди АҚШнинг таниқли касаба союз арбоби, АҚШ тинчлик кенгашининг раҳбарларидан бири Ж. Харт ТАСС мухбири билан суҳбатда. Қўшма Штатларнинг янги бюджети — солиқ тўловчилардан олинган пул талон-торож қилинаётганини кўрсатувчи бир мисолдир. Ҳолбуки СССРнинг янги бюджети совет халқининг эҳтиёжлари ва манфаатлари тўғрисидаги ғамхўрлик руҳи билан суғорилган, деб таъкидлади у.

Совет Иттифоқи қуролярoғларни қисқартириш ва давлатлар ўртасида ўзаро ишонч муҳитини вужудга келтириш йўлида яна бир амалий қадам қўйди, деб уқтиради Кипрдаги **«Харагви»** газетаси. Инсоният олдида турган бош вазифани — ёппасига ва тўла-тўкис қуролсизланиш вазифасини ҳал этиш учун зарур шарт-шароитларни яратиш йўлида бундан буён ҳам олға бораверишга азму қарор берганини тасдиқлади.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● БУДАПЕШТ. Венгер жамоатчилиги шонли санани нишонлади. Бундан 35 йил муқаддам коммунистлар ташаббуси билан Сегедда Венгрия миллий мустақиллик фронти ташкил этилган эди. Бу фронт озод этилган Венгрияни қайта тиклашда муҳим роль ўйнади.

● РИМ. Италия Компартиясида ноябрь ойи бошларида бошланган партия билетларини алмаштириш ва унинг сафларига янги аъзолар қабул қилиш анъанавий кампанияси муваффақиятли ўтмоқда.

«Унита» газетасининг хабар қилишича, ноябрь ойининг охиригача 803.476 киши янги нусхадаги партия билетларини олди.

Италия Компартияси сафларига 26 мингдан зиёд янги аъзо қабул қилинди.

● БРАЗИЛИА. Бразилиянинг молиявий аҳволи оғирлашиб бормоқда. Мамлакатнинг қарзи ва ташқи савдо балансидаги камомад тез ошиб бормоқда. Шу йилнинг дастлабки ўн ойи мобайнида бу камомад 2 миллиард доллардан ошиб кетган эди.

● ЖАЗОИР. Жазоирда университет таълимини ривожлантириш масалаларига бағишланган семинар очилди. Миллий озодлик фронти партияси Марказий Комитетининг, халқ миллий мажлиси, оммавий жамоат ташкилотлари, студент ёшларнинг вакиллари университет педагогика ва илмий фаолиятини, миллий озодлик фронти IV съезди қарорларига мувофиқ миллий экономика учун малакали кадрлар тайёрлашни яхшилаш масалаларини муҳокама қиладилар. Ҳозирги вақтда Жазоир университетларида қарийб 70 минг студент таълим олмоқда. Мамлакатни иқтисодий ривожлантириш планларига мувофиқ 1985 йилга бориб талабалар 150 минг кишига етади.

(ТАСС).

ҚАЛБ ЖАВОҲИРИ

3 декабрда Тошкентда офтальмологларнинг V Бутуниттифоқ съезди очилди. Кўз шифокорларининг ушбу катта анжуманида кишиларнинг кўриш қобилиятини муҳофаза қилишни янада яхшилаш масалалари атрофлича муҳокама қилинади.

Коммунистик партия ва Совет давлати меҳнаткашларнинг сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилишга доимо катта аҳамият бериб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Халқ сиҳат-саломатлигини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори инсон ҳақидаги буюк ғамхўрликнинг яна бир ёрқин далилидир.

Офтальмологларнинг V Бутуниттифоқ съездининг республикамиз пойтахти — Тошкент шаҳрида чиқарилиши ўзбекистонлик кўз врачларининг қўлга киритаётган ютуқларига берилган муносиб баҳодир. Кўз шифокорларининг аввалги Бутуниттифоқ съездлари Москва, Ленинград, Волгоград ва Киев шаҳарларида ўтказилган эди. Тошкентда ўтаётган бу улкан анжуманда Совет Иттифоқининг турли шаҳарларидан келган делегатлар ва чет эллик меҳмонлар иштирок этмоқда. Улар орасида жаҳонда кўзга кўринган машҳур кўз шифокорлари ва олимлардан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин ва СССР Давлат мукофотларининг лауреати, СССР Медицина фанлари академиясининг академиги М. М. Краснов, офтальмологлар Бутуниттифоқ жамиятининг раиси, РСФСРда хизмат кўрсатган фан арбоби Э. Аветисов, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Н. А. Пучковская, Т. И. Ерошевский, СССР Медицина фанлари академиянинг мухбир аъзоси А. П. Нестеров, профессорлар Н. Б. Шульпина, С. Н. Фёдоров, Е. И. Ковалевский, В. С. Беляев, С. К. Каранов ва бошқалар бор.

Съезд кун тартибидаги асосий масалалардан бири кўз касалликларига хизмат кўрсатишни янада яхши ташкил қилишдир. СССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари А. Г. Сафонов аҳолига офтальмология хизмати кўрсатишнинг аҳволи ва уни янада яхшилаш чоралари ҳақида, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри С. Орипов эса республикада офтальмология хизматини ташкил этиш усуллари ва бу борада қўлга киритилаётган ютуқлар тўғрисида доклад қилади.

Сўнгги йилларда кўзи хасталанган беморларга тиббий ёрдам кўрсатиш даражаси анча яхшиланди. Фан ва техниканинг энг янги ютуқларидан кўз касалликларини аниқлаш, текшириш ва даволашда фойдаланиш ўзининг ижобий самараларини бермоқда. Айниқса, микрохирургия усулининг амалиётда қўлланилиши кўз жароҳлигида жиддий бурилиш ясади деб дадил айтиш мумкин.

Съездда машҳур жарроҳ М. М. Краснов кўз микрохирургиясининг ривожланиши ва унинг муҳим проблемалари ҳақида доклад қилди. Шуни айтиш лозимки, бу усул кўз операцияси ва айниқса унинг натижаси яна ҳам яхшиланишида муҳим омил бўлмоқда.

Кўз жароҳатларини даволашда республика шифокорлари ҳам бир талай ютуқларни қўлга киритганлар. Бу соҳада олиб борилаётган илмий ишларни икки группага бўлиш мумкин. Биринчиси, кўз жароҳатларининг олдини олиш ва кескин камайтириш бўлса, иккинчиси, кўз жароҳатлангач, уни даволаш йўли билан кўриш қобилиятини сақлаб қолишдир.

Кўзи жароҳатланган беморларга тез ва малакали тиббий ёрдам кўрсатиш учун Ўзбекистонда ҳамма шарт-шароитлар мавжуд. Беморларни зудлик билан кўз шифохоналарига олиб бориш учун тез медицина ёрдами машиналари ва санитария авиацияси мавжуд. Республикамизнинг ҳамма шаҳарларида замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган кўз шифохоналари бўлиб, уларда тажрибали ва юқори малакали кўз врачлари туну кун навбатчилик қилишади. Улар жароҳатланган кўзга тиббий ёрдамни шикастланиш рўй берган соатлардаёқ кўрсатишади. Бунинг натижасида кўпчилик ҳолларда кишиларнинг кўриш қобилияти сақлаб қолиняпти. Навбатчилик қилаётган шифокорлар айни вақтда кўзнинг бошқа хасталикларига ҳам тегишли муолажа кўрсатишади.

Кўзнинг кенг тарқалган касалликларидан бири унга назла тушиши ёки глаукомадир. Бу хасталикни бошланғич даврида аниқлаш ва даволаш ижобий натижаларга олиб келяпти. Шунинг учун глаукома касаллигининг дастлабки белгилари пайдо бўлганидаёқ аниқлашга катта эътибор берилади. Шу мақсадда Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг кўрсатмаси билан республикамизнинг катта шаҳарларида глаукома пунктлари ташкил этилган.

Профилактик кўрик давомида глаукоманинг белгилари топилган кишилар кўз шифохоналарига юборилади. Агар касаллик аниқланса бемор малакали даволанади. Глаукома касаллигини тузатиш учун жарроҳлик усуллари ҳам қўлланилади. Жарроҳлик усули билан даволаш кўз ички босимининг нормал ҳолга келишига ва кўриш қобилиятини сақлаб қолишга имконият яратади.

СССР Давлат мукофотининг лауреатлари, СССР Медицина фанлар академиясининг мухбир аъзолари Т. И. Ерошевский, А. П. Нестеров кўп йиллардан буён глаукома касаллигини аниқлаш, даволаш ва унинг олдини олиш усуллари бўйича илмий-амалий иш олиб боряптилар. Улар анжуман қатнашчиларига бу касалликни ўрганиш бўйича қўлга киритган ютуқлари ва ҳал этилиши лозим бўлган масалалар ҳақида сўзлаб беришади.

Кўз шифокорлари истиқбол эгалари бўлган болаларнинг соғлом бўлиб ўсишига ҳамиша катта эътибор берадилар. Москвалик олим, профессор Э. С. Аветисов раҳбарлигидаги шифокорлар миопия касаллигининг келиб чиқиши, унинг олдини олиш йўллари, бу хасталик туфайли кўзда рўй берадиган салбий оқибатларни камайтириш масалаларини мукаммал ўрганишяпти. Съезд қатнашчилари ана шу кузатувлар натижаси билан ҳам танишадилар.

Илм-фаннинг сўнгги ютуқларига суянган ҳолда кўзда учрайдиган ўзгаришларни, унинг вирусли ва аллергик касалликларини аниқлаш ва уларни даволашни янада яхшилашда ушбу анжуманнинг аҳамияти катта. Айни вақтда съездда офтальмоонкологиянинг актуал масалаларини, беморларнинг кўриш қобилиятини яхшилаш учун ишлатиладиган турли хил линзалардан оқилона фойдаланиш йўллари ҳам белгилаб олинади.

Офтальмологларнинг V Бутуниттифоқ съезди республика кўз врачлари ҳаётида катта воқеа бўлиб, кўзларни нурафшон ҳолда асраш ишига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилади. Маълумки, кўз гавҳари — қалб жавоҳири. Унинг инсон ҳаётидаги ўрни ва роли шарҳга муҳтож эмас.

М. КОМИЛОВ,
Ўзбекистон офтальмологлар жамиятининг раиси, профессор.

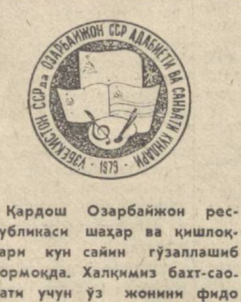

Қардош Озарбайжон республикаси шаҳар ва қишлоқлари кун сайин гўзаллашиб бормоқда. Халқимиз бахт-саодати учун ўз жонини фидо қилган сиймолар хотирасига бағишланиб ҳайкаллар очиляпти. Суратда: Кировобод шаҳрида Н. Нариманов хотирасига ўрнатилган ёдгорлик олдида.

Республикада бадиий коллективларнинг сафи йил сайин ўсиб боряпти. Суратда: Н. Нариманов номли Озарбайжон медицина институтининг «Чинор» эансамбли қизлари рақсга тушмоқда.

С. Маҳкамов фотолари.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРИШ ОМИЛИ

Молдавиядаги «Днестр» миллий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг физиолог олимлари ўсимликларни ҳатто ноқулай шароитларда ҳам янада тез, муваффақиятли ривожланадиган қила олдилар.

Улар яшил баргда ўтувчи жараёнларнинг моделини қуриб, ўсимликни энергия билан зарядлаш оригинал йўлини топдилар ва уни помидор, маккажўхори ҳамда бошқа экин уруғликларини самарали ўстиришда қўлладилар.

— Уруғларни энергия билан зарядлаш унча қийин иш бўлмади,— деди ТАСС мухбири билан суҳбатда бу ишнинг авторларидан бири биология фанлари доктори Л. Бабушкин. — Биз ўсимлик физиологияси лабораториясида оддагина бир состав тайёрладик. Водород пероксиди эритмасини таркибида «яшил фабрикаларда» ишлайдиган 900 хил ферментлардан бири бўлмиш каталаз бўлган эзилган барглар билан аралаштирдик. Мана шу бальзамда атиги 20 секунд турган уруғлар ишлов берилмаган уруғларга нисбатан далада икки баравар тез ўсди, ўсимликнинг ҳосилдорлиги эса контрол майдочга нисбатан 10—15 процент кўп бўлди.

МАКТАБНИ ҚАЕРГА ҚУРИШ КЕРАК

Украина пойтахтида қурилаётган кўпгина биноларнинг қурилиш ҳужжатларига шаҳарнинг шовқин картаси албатта илова қилиб бериладиган бўлди. Бундан буён Киев умумий ва коммунал гигиена илмий-тадқиқот институти мутахассисларининг «Децибелл визаси»сиз болалар боғчаси, касалхона, мактаб қуриш учун жой танланиши мумкин эмас.

— Шаҳарнинг ҳар бир участкасидаги шовқин даражасини таърифловчи ва бу шовқин манбаларини кўрсатувчи бундай схемалар лойиҳачиларнинг акустика жиҳатидан энг қулай шароитларни кўзда тутишларида ёрдам беради, — деди институт лабораториясининг раҳбари Л. Олешкевич ТАСС мухбири В. Чамара билан суҳбатда. — Жумладан, Боршчагов уй-жой массивида қад кўтарган мактабгача болалар муассасалари комплекси бунга намуна бўла олади. Даставвал мўлжалланган болалар комбинати ансамблини уй-жой кварталларининг ичкарилигига олишга тўғри келди.

Днепропетровск, Донецк, Львов ва республиканинг бошқа индустриал марказлари учун ҳам шундай карталар тузиб чиқилди. (ТАСС).

ДОСААФ ТАШКИЛОТЛАРИДА

БЎЛАЖАК ЖАНГЧИЛАР УНИВЕРСИТЕТИ

Ўзбекистон пойтахтининг Фрунзе район ҳарбий комиссариати томонидан ташкил этилган бўлажак жангчилар университетида олимлар ва мутахассислар, партия ходимлари, республика ҳарбий комиссариатининг ҳамда ҳарбий округ штабининг катта офицерлари лекция ўқишди. Бу галги машғулотда минбарга оддий солдат чиқди. У туркистонлик жангчилар қандай хизмат қилаётганликлари ҳақида гапириб берди, ҳарбий хизматга чақирилувчиларга ҳарбий ихтисосни олдиндан танлаш ва ўрганиш хусусида маслаҳатлар қилди. Солдат айтган гаплар тингловчиларда катта қизиқиш уйғотди. Ундан хизматни қандай ўтаётгани тўғрисида сўрашди, саволлар беришди.

Университетда тингловчиларга —юқори синфларнинг ўқувчилари ҳамда ҳунар-техника билим юртларида таълим олаётган ёшларга Совет Армияси қурилиши ва ривожланиши тарихи, партиянинг мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш соҳасидаги сиёсати, халқаро кескинликни юмшатиш хусусида дурустгина билим берилади. Бўлажак жангчиларни ўзларидан катта ўртоқларининг солдатлар ҳаёти ҳақидаги ҳикоялари ҳам ғоятда қизиқтиради.

Ҳарбий хизматга чақирилувчилар ДОСААФ автомобиль мактабининг собиқ ўқувчиси Абдурашид Орипов сўзини диққат билан тинглашди. Унинг отаси машина рулини бошқариб, фронт йўлларидан ўтган, Берлинга юз километр қолганида ҳалок бўлган. Ўғил ҳам армияда шофёрлик қиламан деган қарорга келди. Армияга чақириш олдидан ҳарбий комиссариатга бориб, ўз истагини билдирди. Натижада уни кўнгилли мудофаа жамиятининг автомобиль мактабига ўқишга юборишди. Абдурашид хизмат чоғида ўз ўқитувчиларини кўп марта ҳурмат билан эсга олди. Унинг машинаси ҳар маҳал шай эди. Ҳозир Орипов биринчи классли ҳайдовчи бўлиб ишлаб ҳаётини ана шу қийин касбга умрбод бағишлади.

Университет кўпгина ўсмирларга касб танлашда ёрдам берди. Абразив заводининг слесари Александр Орлов армияга парашют спорти бўйича иккинчи разрядли спортчи бўлиб жўнаб кетди. Тошкентдаги биринчи монтаж бошқармасининг электр монтёри Анвар Содиқов радио тузатадиган уста бўлиб олди.

Бўлажак жангчилар университети тингловчиларининг ярмидан кўпи ҳар йили Фрунзе районидаги ДОСААФ курслари ва мактабларида ҳарбий-ҳунар тайёргарлигидан ўтмоқда. Қолган тингловчилар эса корхоналар, ҳунар-техника билим юртлари ҳамда умумтаълим мактабларида ташкил қилинган ўқув пунктларида солдат маҳоратини ўрганишяпти.

С. БАЛИКОВ,
(ЎзТАГ).

УЧРАШУВ

Совет турмуш тарзи

Қуролдош дўстини қидираётган запорожьелик Владимир Гаврилович Шимаренкога Наманган область ҳарбий комиссариатидан қуйидаги телеграмма борди: «Сиз излаётган Қозоқов Ғалимжон жинояти учун қонун олдида жавоб берди...»

Владимир Гавриловичнинг эти увишиб кетди. Кенг пешанаси тиришди. Кўзларига ишонмай яна сатрларга кўз югуртирди.

— Намунча диққат бўлмасангиз. Бу фамилиядош экан-ку, — далда берди унга турмуш ўртоғи.

— А, ростданми? Наҳотки Каримжон Қозоқов ҳаёт бўлса?

— Ана кўрдингизми? Сиз қуролдошингиз Каримжон Қозоқовни излаяпсиз. Бу телеграммада бўлса, Ғалимжон Қозоқов ҳақида гап кетяпти...

Владимир Гавриловичнинг юзига қизиллик югурди. У жонланиб, ўрнидан турди. Одати бўйича хонанинг деразa пардаларини очиб юборди. Сўнгра ёзув столига ўтирди.

У яна мактуб ёзди. Украинага борган ўзбекистонлик саёҳатчилар билан ҳамсуҳбат бўлди. Улуғ Ватан урушининг оловли йилларида 44-ўқчи полкида бирга хизмат қилган қадрдони, довюрак ўзбек йигити Каримжон Қозоқовни излашни давом эттираверди.

Баҳор ойлари эди. Матбуотда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг ажойиб асари — «Тикланиш» эълон қилинди. Бу асар ҳамманинг қалбидан чуқур жой олди. Партия, совет ташкилотлари, саноат корхоналари, ўқув юртлари ҳамда мактабларда у севиб ўқилди, катта қизиқиш билан ўрганилди.

Наманган районидаги 26-ўрта мактаб ўқитувчилари ҳам бу асарни ўқиб ўрганишаётган куни ўқитувчи Каримжон ака Запорожьедан хат олди. Ниҳоят жанговар дўстининг мактуби ўз эгасини топган эди. Владимир Шимаренко унда бошидан кечирган воқеаларни, «Запорожсталь» заводи қурилишида қатнашган онларини батафсил ёзган эди. «Запорожьега кел, ана ўшанда шаҳримиз қандай ўзгарганлигини, жамол очганлигини ўзинг кўрасан. Бунда менинг ҳам озми-кўпми ҳиссам борлигидан беҳад фахрланаман», деб ёзган эди собиқ жангчи. Каримжон ака хатни қайта-қайта ўқиб чиқаркан, унинг кўзларида севинч ёшлари пайдо бўлди. У ҳаяжонланиб ўрнидан туриб кетди ва:

— Дўстимни топдим, Владимир Гавриловични. Ҳа, ўша полкдошим. У ҳам «Запорожсталь» заводи қурилишида ишлаган, Леонид Ильичнинг «Тикланиш» китобидаги воқеаларнинг иштирокчиси бўлган экан,— деб юборди.

— Табриклаймиз, Каримжон ака, — ҳамкасблари уни қуршаб олишди, —Владимир Гавриловични қишлоғимизга таклиф этсак қандай бўларкин?..

— Аввал ўзим бораман. Кейин уни қишлоғимизга, хонадонимизга олиб келаман, — Каримжоннинг севинчи бир олам эди.

Ўшандан кейин Украинанинг Запорожье шаҳри билан Наманган ўртасида яна бир дўстлик риштаси боғланди. Икки қардош эл — ўзбек ва украин хонадонларида ўзгача севинч ва қувонч, зўр ҳаяжон ва шодлик руҳи ҳукмронлик қиларди.

Яқинда Наманган районидаги Қоратепа қишлоғида — Улуғ Ватан уруши ветерани Каримжон ака Қозоқовнинг хонадонида қувончли воқеа рўй берди. Уттиз беш йилдан буён юз кўришмаган қадрдон дўсти Владимир Гаврилович Шимаренкони қучоқ очиб кутиб олди.

— Мана, булар менинг онам бўладилар. Бу йил тўқсон ёшга кирадилар,— Каримжон ака дўстига энг аввал онасини таништирди.

Владимир Гавриловичнинг қаршисида бошига оқ рўмол ташлаган ўзбек онахони турарди.

— Хуш келибсиз, ўғлим, — Турдинисо момо меҳмоннинг бошидан ўзбекларнинг удуми бўйича қанд-қурс ва танга сочди. Унинг оёғи тагида бўрдоқи қўй сўйилди...

Владимир Гавриловичнинг ҳам ёши олтмишдан ошган бўлса-да сўзлари теран, қадамлари шахдам эди. У Каримжон билан қандай дўстлашиб қолгани, фашист газандаларига қарши биргаликда қандай жанг қилганлиги тўғрисида тўлқинланиб гапирди. Владимир Гаврилович урушдан кейинги йилларда Запорожьеда қайта тиклаш ишларида фаол қатнашди.

— Бизнинг корхона ҳақида ҳаммамиз учун ҳурматли ўртоқ Л. И. Брежнев ўзининг «Тикланиш» асарида батафсил тўхталган, — деди у. — Леонид Ильичнинг биз — ишчилар билан қилган суҳбати кечагидек ёдимда. Заводнинг ишга туширилиши муносабати билан ўтказилган митингда сўзлаган нутқи ҳали ҳам қулоқларим остида жаранглаб турибди. Мен ўша воқеаларнинг фаол иштирокчиси бўлганлигимдан беҳад фахрланаман...

«...Газчи иссиқ ҳаво юборадиган қопқоқни бураб қўйди, обермастер қўлига ёндирилган машъални олиб чўян печи томон югуриб кетди. Печь гувиллаб ёна бошлади. Ана шу пайтларда «Запорожсталь»нинг иккинчи туғилишидан дарак бериб, ТЭЦнинг бош корпусида бор куч билан гудок чалина бошлади... Бундан бир неча кун кейин 1947 йилнинг 30 июнида ҳаммамиз учун қадрдон бўлган Запорожье чўяни қуйилди». Бу қайноқ сатрларда битилган қурилишнинг актив иштирокчиси Владимир Гаврилович ўша маҳалда заводнинг пешқадам ишчиси, моҳир рационализатори эди. Ҳозир эса у Запорожье қурилиш трестида кадрлар бўлимининг бошлиғи бўлиб ишламоқда.

Каримжон ака дўстини далага — кенг пахтазорга етаклади. Энгельс номли колхознинг А. Бозоров бошлиқ бригадаси аъзолари билан самимий учрашув бўлди. Владимир Гаврилович Шимаренко колхознинг Ваққосхон ота Қаландаров, Қутфиддин Қирғизов, Олимжон Тожибоев ҳамда қадрдон полкдоши Каримжон ака Қозоқов сингари Улуғ Ватан уруши ветеранлари билан бирга бир пайкалда пахта терди.

— Биз ҳаммамиз, қайси миллат ёки элатдан эканлигимиздан, бепоён мамлакатимизнинг қайси гўшасида яшаётганимиздан қатъи назар, ягона бир мақсад — коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли бажаришда қатнашаётганлигимиздан фахрланамиз, — дейди Владимир Шимаренко — Ана шу мақсад мустаҳкам дўстлигимизни, социалистик турмуш тарзимизни белгилайди.

Запорожьелик меҳмонни яна бир қувонч кутарди. У шу ерда — ўзбек хонадонида тарбияланиб, вояга етган юртдоши Екатерина Петровна Левчукнинг ҳам азиз меҳмони бўлди. Екатерина Петровна қизалоқлик пайтида уруш туфайли Украинадан эвакуация қилинган эди. У ўзбек халқининг иссиқ бағрида, етимликни билмай ўсди. Тақдир уни ўзбек йигити Ўринбой Мирғиёсов билан қовуштирди. Бу интернационал оила серфарзанд бўлиб, ҳозир улар етти ўғил-қизни тарбияламоқдалар.

— Мен ўз бахтимдан миннатдорман, — дейди Екатерина Петровна. — Ўзбек халқининг урф-одатлари ҳам худди украинларникига ўхшаб кетади. Фарзандларимизнинг бири инженер, иккинчиси врач, яна бири студент ва мактаб ўқувчиси. Турмуш ўртоғим Ўринбой Мирғиёсов Украинадаги қариндош-уруғларимни излаб топишда яқиндан ёрдам берди. Ҳозир борди-келдимиз бор, қуда-анда бўлиш режамиз ҳам йўқ эмас...

Инсонпарварлик, меҳр-оқибатни ҳамма нарсадан устун қўювчи наманганликларнинг дилкашлиги, меҳрибонлиги ва меҳмоннавозлиги Владимир Гавриловичда ҳам чуқур таассурот қолдирди. У пахтазор ораларкан, ўзбек деҳқонининг олтин қўлларига, қуёшдек сахий ва «оқ олтин»дек беғубор саховатига таъзим қилди. Каримжон ака билан Владимир Гаврилович бир отанинг фарзандларидек ёнма-ён туришарди. Халқимизда дўстлик масофа билмас, деган ҳикматли гап бор. Чиндан ҳам совет кишиларининг метиндек мустаҳкам дўстлиги, қон-қардошлиги ҳеч қандай масофа билмайди. Дўстлик, биродарлик туфайли вужудга келган жигарбандлик уларни сира ажратмайди.

Икки қуролдош дўстнинг учрашуви Қоратепа қишлоғидагина эмас, бутун Наманган районида ҳам ўзига хос шодиёнага айланиб кетди. Энгельс номли колхоз правлениеси қарори билан Владимир Гаврилович Шимаренко колхознинг фахрий аъзолигига қабул қилинди. Довюрак жангчи — запорожьелик ишчи эндиликда пахтакор ҳамдир. Бу совет кишиларининг бирдамлиги, социалистик турмуш тарзимизнинг нақадар теранлигининг ёрқин далилидир.

И. ЭГАМБЕРДИЕВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

Т НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КОНВЕРТЛАРНИ ОЧГАНДА

МЕҲРИГИЁЛАР

Улуғ Ватан уруши тамом бўлганига 34 йилдан ошди. Аммо уруш асоратлари ёш улғайган сайин тинчлик бермаётир. Биримиз Ржев шаҳри остонасида, иккинчимиз эса Ростов-Дон шаҳрини озод қилишда ярадор бўлганмиз — асорати ҳали-ҳали билинади. Бахтимизга партия-ҳукуматимиз жароҳатлар азобидан фориғ бўлишимиз учун ҳамма шароитни яратиб берган. Яқинда даволаниш учун Бухоро шаҳридаги «Ситораи моҳи хосса» санаторийсига йўлланма беришди. Билсак, санаторий 1962 йилда ташкил этилган бўлиб, ҳозиргача 16 минг бемор даволанган экан.

Инсонпарварлик, хушмуомалалик, меҳрибонлик, беморларни минерал сув ва ҳозирги замон медицинасининг бошқа физиотерапия йўллари билан даволаш тезда ўз самарасини берди. Ўзимизни анча бардам сезмоқдамиз. Шу боисдан санаторий шифокорларига миннатдорчилик билдиришни жуда-жуда истардик.

И. ҚУРБОНОВ,
Улуғ Ватан уруши инвалиди, Амударё районидаги 75-ҳунар-техника билим юрти ўқитувчиси,

С. ФАРМОНОВ,
Улуғ Ватан уруши инвалиди, Ғиждувон районидаги «Ленинизм» колхози аъзоси.

МИННАТДОРМАН

Ўнта фарзандим бор, партия ва ҳукуматимиз «Қаҳрамон она» деган унвон беришган. Мактабда фаррош бўлиб ишлайман. Умр йўлдошим ўқитувчи. Оиламизга ўн биринчи фарзанд келиб қўшилишини кутаётган эдик. Кўққисдан қаттиқ оғриқ бошланганини биламану, аммо Тўрткўл шаҳар туғруқхонасига қандай олиб боришганини эслай олмайман. Кўзимни очганимда тепамда туғруқхона бош врачи Раъноxон Матёқубова кулимсираб турарди. Мени у кишининг ўзлари операция қилибди. Операция вақтида уч литрга яқин қон қуйишибди. Нотаниш кишиларнинг қони билан омон қолдим.

Бизнинг давлатимизда инсон шунчалар қадрланади. Капиталистик мамлакатларда бундай оғир аҳволга тушган хотин-қизларнинг қанчадан-қанчаси нобуд бўляпти. Давлатимиздан, оғир дарддан халос этишда меҳрибонлик кўрсатган туғруқхона шифокорларидан, беминнат қон топширадиган донорлардан бир умр миннатдорман.

З. СЕЙТИМБЕТОВА,
Элликқалъа районидаги «Коммунист» мактаби хизматчиси.

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

РЕКЛАМА ва эълонлар

БУГУН

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар. 10.35 — Ер титраганда. Бадиий фильм. 11.50 — Биз сен билан, комсомол! 12.10 — Поэзия. 12.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Меҳнатинг-иқболинг. 16.15 — Жонажон табиат. 16.45 — Тарих саҳифалари. 17.30 — Ф. Шуберт. Си-бемоль мажор бешинчи симфонияси. 18.00—Олимпиада умидлари стартга чиқади. 18.30 — Биз БАМни қуряпмиз. 19.00 — Болаларга аталган шеърлар 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Фан оламида. 20.00 — Эфиопия фольклор ансамбли ижро этади. 20.25 — Камертон. Бадиий фильм 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Ираклий Андронников. Танаффус пайтида дунё воқеалари.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Адабиётдан ўқув кўрсатуви. 12.00 — Атомоград тонги. Фильм. 12.30 — Адабиётдан ўқув кўрсатуви. 13.00 — Театр. 18.20 — Мультфильм. 18.40 — Сўз кетидан сўз келар. 19.10 — Миллионлар ленинча университети. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ўзбекистонда Озарбайжон ССР адабиёти ва санъати кунлари олдидан. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 22.20 — Довулдан кучли. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН

19.20 — Ўрмон эртаклари. 19.40 — Енгиндан эҳтиёт бўлинг. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Автомат бошқариш системаси амалда.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Олтин водий қўшиқлари. 9.30 — Халқ талантлари концерти. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Қишловга тайёргарликни текширамиз. 13,30 — Эстрада концерти. 14.00 —Шўр ювиш — мўл ҳосил гарови. 18.50 — Ешлик. 19.40 — И. Акбаров. Суғдиёна қоплони. Операдан парчалар. 20.25 — Менинг ёшлигим. 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Шеърият кечаси. Миртемир шеърлари. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.28 — Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси солистларининг концерти. 23.20 — Дам олиш концерти.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4/XII да **Дунёнинг яратилиши,** 5/XII да **Пиковая дама.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/XII да **Истеҳком,** 5/XII да **Ганг дарёсининг қизи.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5/XII да **Зеби-Зебона,**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **янги программа. «ҲИНД ФИЛЛАРИ» йирик совет аттракционининг гастроллари** (19.30).

ВАСХНИЛнинг Ўрта Осиё бўлими

ЎРТА ОСИЁ ИПАКЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ипак қурт уруғи тайёрлаш бўлимига: **тут ипак қурти пебринасига қарши биопрепаратлар лабораторияси мудири.**

КОНКУРС МУДДАТИ — 21 ДЕКАБРГАЧА.

Конкурс шартларига мувофиқ ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 702044, Тошкент шаҳри, Жарариқ алоқа бўлими (34, 64, 87-автобусларнинг «Ипакчилик институти» бекати).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

СЕЙСМОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ
АНДИЖОН КОМПЛЕКС ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТЛАШ БЎЛИМИ
катта илмий ходими ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КОНКУРС МУДДАТИ — 22 декабргача.

Мурожаат учун адрес: 700128, Тошкент шаҳри, Ц-12, Хуршид кўчаси, 3-уй. Телефонлар: 41-38-41, 41-43-44.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси— 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиш — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; [illegible] — 33-14-84, 32-55-17, 32-54-24, [illegible] ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53; [illegible] — 33-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-53-11, [illegible] — 32-57-22, коммунистик тарбия [illegible] — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, [illegible] қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 33-53-20; Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-25-07; Сурхондарё — 3-55-35; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 81-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери —32-78-94. Нашриёт телефон станцияси — 33-90-50.

Р. 02324. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64585. Е. — 278.